1.2. Producción

A ECONOMÍA GALEGA CONTINUOU COA TENDENCIA POSITIVA DO CRECEMENTO ECONÓMICO, AO rexistrar unha medra do seu Producto Interior Bruto (PIB) a prezos de mercado do 3,0%, seis décimas máis que o incremento de 2003. Esta aceleración no ritmo de crecemento apoiouse no dinamismo dos sectores da construcción e dos servizos, así como na importante recuperación da actividade agraria e pesqueira. Pola contra, as actividades industriais e enerxéticas presentan unha ralentización no seu crecemento.

Tendo en conta que a taxa de crecemento da economía de Galicia, segundo os datos da *Contabilidad Regional* do INE (base 1995), foi tres décimas superior á rexistrada polo conxunto do Estado, o peso relativo da economía galega no total estatal pasando do 5,37% de 2003 a 5,39% en 2004. Ao longo dos últimos anos, descende a importancia relativa da economía galega, medida en termos do PIB a prezos de mercado, pasando do 5,49% en 1998 ao 5,39% do ano 2004.

A pesar desta aceleración no crecemento da actividade económica en 2004, o mercado de traballo galego presenta un incremento da ocupación inferior ao que tivera lugar ao longo do ano anterior. A ocupación media en Galicia medrou un 1,3% sobre a ocupación estimada en 2003, dous puntos porcentuais inferior á rexistrada no ano anterior. Este descenso débese tanto á forte caída da ocupación no sector primario (un 8,1% menos que en 2003) como á desaceleración no ritmo de crecemento nos sectores non primarios considerados no seu conxunto (2,7%).

Das taxas de crecemento do PIB e do emprego dedúcese que a productividade aparente do traballo foi do 1,6%. A forte caída do emprego agrario e a medra da súa actividade explican a elevada productividade aparente do sector: 10,0%. No conxunto das ramas industriais, a productividade aparente situouse no 1,5%, mentres no sector servizos foi do 0,0%. Pola contra, **cadro 1.1.6.** (*Productividade aparente do factor traballo en Galicia e España 2003-04: distribución segundo sectores*), a productividade aparente no sector da construcción presenta no último ano un valor negativo de 0,5%.

Os datos do IGE indican que o sector servizos é o que xera o maior valor engadido, o 64,2% do VEB galego, seguido pola industria, con 19,0%, e a construcción, co 11,3%. O valor engadido bruto xerado polo sector primario representa o 5,5% do VEB galego. Comparado coa media estatal, a achega do sector primario, do subsector enerxético e da construcción é superior á participación destes sectores no VEB estatal.

Sector primario e industrias relacionadas

O VEB a prezos básico xerado en Galicia polas actividades do sector primario (sen considerar as actividades industriais) experimentou en 2004 unha medra do 2,3%, case seis puntos porcentuais máis que no ano anterior. Este dinamismo é atribuíble case totalmente ao bo comportamento das ramas pesqueiras debido ao mal comportamento que tiveron en 2003. Dentro das ramas agrarias,

CADRO 1.2.1.

Taxas de variacións anuais do VEB (1) e do emprego en Galicia 2003-04: distribución segundo sectores económicos

	Galicia			
	03/02		04/03	
	VEB	Emprego	VEB	Emprego
Primario	-3,5	-0,7	2,3	-8,1
Industria	2,7	-1,5	1,7	0,1
Enerxía	3,7		0,7	
Industria	2,4		2,0	
Construcción	3,1	-2,0	3,6	4,3
Servizos	2,4	7,3	3,3	3,2
de mercado	2,1		3,2	
non de mercado	3,5		3,6	
Non primarios	2,6	3,9	3,0	2,7
Total PIB pm	2,4		3,0	
Total emprego		3,3		1,3

(1) VEB a prezos básicos. Prezos constantes (base 2000) (revisión a xullo de 2005)
(2) Os datos do emprego corresponden aos datos da EPA do INE (metodoloxía 2005)
Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de datos do *IGE* e *INE*

cómpre salientar os fortes crecementos das ramas forestais e a boa colleita de viño, mentres que o sector gandeiro e a producción láctea presentan crecementos case nulos.

Esta reactivación do sector primario obsérvase na evolución trimestral. Despois do descenso rexistrado ao longo dos catro trimestres do ano 2003, no primeiro trimestre do ano 2004 a producción mantense constante, para medrar de xeito continuo no resto do ano. Así, cómpre salientar que no segundo semestre do ano, o incremento das ramas agrarias é superior ao que presenta o PIB a prezos de mercado.

En termos absolutos, o VEB en termos correntes xerado polo sector (sen considerar as actividades industriais relacionadas) acadou en 2004, segundo os datos da *Contabilidad Regional* do INE, os 2.157,5 millóns de euros, o que representa o 9,8% do VEB xerado polo sector no conxunto das CC.AA. Comparado co resto das comunidades autónomas, Galicia é a terceira comunidade en canto ao peso relativo do sector no conxunto do Estado, por detrás de Andalucía e Castela e León, que acollen o 27,4% e 10,6% do VEB, respectivamente.

No que atinxe ao peso do VEB no conxunto da economía galega, cómpre salientar que o sector primario galego ten un peso superior ao rexistrado no conxunto do Estado, xa que representa o 5,5% do VEB a prezos básicos xerado (prezos correntes) en Galicia fronte ao 3,0% de media en España.

En 2004 continúa o proceso de reducción do **emprego** agrario. Segundo os datos da EPA (metodoloxía 2005), o número de traballadores ocupados na agricultura, gandería, caza e silvicultura e na pesca e piscicultura descendeu en 11,0 miles de persoas (un 8,1% respecto ao ano anterior), acadando as 124,6 miles de ocupados. Ao longo do ano anterior, o descenso experimentado foi de 0,9 miles de persoas, un 0,7% respecto ao ano precedente. Comparado co total estatal, Galicia acolle o 12,6% das persoas ocupadas nestas ramas de actividade, 1,1 puntos porcentuais menos que en 2003.

Se consideramos tanto as ramas primarias como as industrias relacionadas co sector –agricultura, gandería, caza e silvicultura; pesca e piscicultura; industrias de productos alimentarios, bebidas e tabacos; e industria da madeira e cortiza– os datos do IGE (metodoloxía EPA 2002), reflicten un descenso do 7,1%

CADRO 1.2.2.

Producto Interior Bruto a prezos de mercado das CC.AA. 2004: distribución segundo ramas de actividade (1)

	Agricultura, gand. e pesca	CA/total	Industria	CA/total	Enerxía	CA/total	Construcción	CA/total	Servizos	CA/total	VEB prezos básicos	CA/total
	(en miles de €)	*(%)*	*(en miles de €)*	*(%)*	*(en miles de €)*	*(%)*	*(en miles de €)*	*(%)*	*(en miles de €)*	*(%)*	*(en miles de €)*	*(%)*
Andalucía	6.108.816	27,7	9.603.480	8,3	2.704.286	12,9	12.343.431	16,2	71.814.776	14,2	102.574.789	13,8
Aragón	933.247	4,2	4.495.881	3,9	624.484	3,0	2.035.905	2,7	14.736.337	2,9	22.825.854	3,1
Asturias	339.024	1,5	2.628.670	2,3	1.082.170	5,2	1.713.108	2,3	10.346.458	2,0	16.109.430	2,2
Baleares	253.281	1,1	869.661	0,8	385.445	1,8	1.732.572	2,3	15.070.118	3,0	18.311.077	2,5
Canarias	522.418	2,4	1.448.175	1,3	765.782	3,7	3.910.233	5,1	23.774.709	4,7	30.421.317	4,1
Cantabria	279.243	1,3	1.712.887	1,5	198.203	0,9	1.022.972	1,3	6.255.265	1,2	9.468.570	1,3
Castela e León	2.354.310	10,7	6.718.180	5,8	1.785.329	8,5	4.408.514	5,8	26.094.579	5,1	41.360.912	5,6
Castela-A Mancha	1.865.098	8,4	3.798.977	3,3	920.238	4,4	2.910.143	3,8	15.630.138	3,1	25.124.594	3,4
Cataluña	1.860.968	8,4	30.389.567	26,4	3.342.608	15,9	11.978.795	15,8	88.630.823	17,5	136.202.761	18,4
C. Valenciana	1.512.988	6,9	12.495.413	10,9	1.515.537	7,2	8.475.660	11,1	47.987.213	9,5	71.986.811	9,7
Estremadura	1.317.248	6,0	820.143	0,7	525.852	2,5	1.648.553	2,2	8.691.843	1,7	13.003.639	1,8
Galicia	2.157.470	9,8	5.697.793	4,9	1.781.341	8,5	4.469.772	5,9	25.306.581	5,0	39.412.957	5,3
Madrid	-	-	14.855.660	12,9	3.046.792	14,5	11.513.289	15,1	99.196.126	19,6	128.611.867	17,4
Murcia	1.133.260	5,1	2.635.111	2,3	549.431	2,6	2.044.471	2,7	12.014.095	2,4	18.376.368	2,5
Navarra	494.609	2,2	3.657.761	3,2	198.664	0,9	1.083.192	1,4	7.149.576	1,4	12.583.802	1,7
País Vasco	559.425	2,5	11.977.069	10,4	1.403.091	6,7	4.102.100	5,4	28.863.980	5,7	46.905.665	6,3
A Rioxa	390.777	1,8	1.300.334	1,1	110.105	0,5	503.166	0,7	3.234.809	0,6	5.539.191	0,7
Ceuta e Melilla	3.736	0,0	30.238	0,0	30.642	0,1	154.124	0,2	2.044.422	0,4	2.263.162	0,3
Total	22.085.918	100	115.135.000	100	20.970.000	100	76.050.000	100	506.841.848	100	741.082.766	100

(1) PIB a prezos básicos (prezos correntes) calculado coa 1ª estimación para o 2004

Fonte: *INE, Contablidad Regional de España*

Distribución xeral da terra en Galicia e España 2004

	Galicia					España	G/E
	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra		
			(en Ha.)				*(%)*
Total superficie cultivada	336.927	100.760	146.098	47.204	42.865	17.614.571	1,9
Terras de labor	285.034	92.602	141.818	30.190	20.424	12.390.556	2,3
Cultivos leñosos	33.870	3.159	3.287	11.606	15.818	5.064.503	0,7
Cultivos en invernadoiro	621	240	-	72	309	58.231	1,1
Hortos familiares	17.402	4.759	993	5.336	6.314	101.281	17,2
Total prados e pasteiros	424.223	113.914	184.615	66.785	58.909	7.263.653	5,8
Total superficie forestal arborada	1.159.636	384.515	366.553	211.333	197.235	11.440.437	10,1
Coníferas	279.627	56.210	127.889	66.980	28.548	6.142.051	4,6
Frondosas	470.331	165.527	166.314	83.667	54.823	3.608.355	13,0
Coníferas e frondosas	407.279	162.600	70.977	59.862	113.840	1.561.982	26,1
Chopo	2.399	178	1.373	824	24	128.049	1,9
Outras supericies	1.026.878	193.896	283.028	402.508	147.446	14.169.148	7,2
Matorral	733.560	107.309	224.466	319.352	82.433	7.365.453	10,0
Non agrícola	189.500	60.618	45.312	36.248	47.322	2.105.039	9,0
Improductivo	31.041	9.618	1.946	12.940	6.537	1.189.437	2,6
Resto	72.777	16.351	11.304	33.968	11.154	3.509.219	2,1
Superficie total	2.947.667	793.086	980.295	727.830	446.456	50.487.811	5,8
Superficie Agraria Útil (1)	761.150	214.674	330.713	113.989	101.774	24.878.224	3,1

(1) A superficie agraria útil (SAU) inclúe as terras de cultivos e os prados e pasteiros exclusivamente, mentres que en anos anteriores incluía tamén o monte aberto
Fonte: *Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, Boletín Mensual de Estadística*

CADRO 1.2.3. ▲

(13,0 miles de ocupados) respecto á ocupación do ano anterior. Estas catro actividades acollen o 16,3% da ocupación total en Galicia, case punto porcentual e medio menos que en 2003. Ao contrario do sucedido en 2003, o devandito descenso da ocupación agraria débese á caída experimentada nas actividades de agricultura, gandería, caza e silvicultura e da industria de productos alimenticios que supera o incremento estimado na ocupacións pesqueiras e da industria de madeira e cortiza.

A ocupación nas actividades agrarias acollen o 53,8% das persoas ocupadas en 2004 nas actividades do sector primario e industrias relacionadas, fronte ao 20,7% da industria de productos alimenticios, o 15,4% da pesca e piscicultura e o 10,1% da industria de madeira e cortiza.

No que atinxe á **distribución xeral da terra**, o **cadro 1.2.3.** reflicte a súa desigual distribución en Galicia e no conxunto do Estado. Dunha banda, a superficie agraria útil (SAU) representa en Galicia o 25,8% da superficie xeográfica (2.947,7 miles de hectáreas), sendo a media estatal do 49,3%. Esta diferencia ven explicada polo feito de que a importancia relativa da superficie cultivada é do 11,4% en Galicia mentres que en España, esta ascende ata o 34,9%. Doutra banda, a superficie forestal arborada en Galicia representa o 39,3% da superficie total galega e o matorral un 24,9%, ascendendo estas porcentaxes ao 22,7% e 14,6%, respectivamente, no conxunto do Estado.

As provincias de A Coruña e Pontevedra son as que presentan os maiores pesos relativos da sueprficie forestal arborada na súa sueprficie total, cun 48,5% da superficie xeográfica en A Coruña e un 44,2%, en Pontevedra. Un tercio da superficie luguesa corresponde á superficie agraria útil (14,9% a superficie cultivada e 18,8% a prados e pasteiros) e un 43,9% da superficie de Ourense a matorral.

• Subsector agrogandeiro

As **macromagnitudes agrarias**, que reflicten o movemento económico xerado ao redor do sector agrario nun exercicio, indican que a renda agraria –calcu-

Macromagnitudes agrarias 2002: renda agraria (1)

	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
			(en millóns de €)		
A - Conta de producción					
Producción da rama agraria	2.048,2	646,5	626,4	299,0	476,3
Consumos intermedios	801,4	287,2	286,5	88,4	139,2
Valor Engadido Bruto a prezos básicos	1.246,9	359,3	339,9	210,6	337,1
Consumo de capital fixo	285,5	91,8	105,3	45,0	43,4
Bens de equipamento	254,6	83,6	98,3	36,0	36,8
Construccións	30,9	8,2	7,0	9,1	6,7
Valor Engadido Neto a prezos básicos	961,3	267,5	234,6	165,6	293,7
B - Conta de explotación					
Outros impostos sobre a producción	3,5	1,3	1,6	0,4	0,3
Outras subvencións á producción	92,0	27,7	35,3	11,3	17,8
Renda agraria	1.049,8	293,9	268,4	176,4	311,1

(1) As maromagnitudes agrarias reflicten o movemento económico xerado ó redor do sector agrario nun exercicio. Para o seu cálculo no ano 2001 adoptouse a metodoloxía establecida pola axencia Eurostat coma consecuencia da aplicación do regulamento (CE) 222

Fonte: *Consellería de Política Agroalimentaria e Desenvolvemento Rural, Anuario de Estatística Agraria 2003*

Macromagnitudes agrarias 2002: consumos intermedios

	2003				
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
			(en miles de €)		
Sementes selectas e pés	4.990,3	13.676,9	2.633,5	7.859,8	29.160,4
Pensos para o gando	165.683,0	160.121,0	40.029,7	68.501,7	434.335,4
Fertilizantes	11.981,1	7.915,6	2.122,6	14.272,4	36.291,6
Emendas	1.395,7	888,0	-	-	2.283,7
Enerxía	35.295,8	34.379,5	10.941,4	13.534,2	94.150,9
Lubricantes	3.310,0	2.800,0	260,0	320,0	6.690,0
Pneumáticos	8.630,0	8.350,0	3.370,0	4.350,0	24.700,0
Productos fitosanitarios	4.029,1	1.184,7	1.800,0	1.761,1	8.774,9
Tratamentos zoosanitarios	17.721,0	20.163,7	7.278,1	5.146,5	50.309,3
Reparación de maquinaria	20.417,2	24.119,2	8.152,4	8.793,9	61.482,7
Reparación de construccións	8.518,1	7.336,4	10.449,6	7.399,7	33.703,8
Outros gastos	5.420,0	5.580,0	1.350,0	7.310,0	19.660,0
Total	287.391,2	286.514,8	88.387,3	139.249,4	801.542,7

Fonte: *Consellería de Política Agroalimentaria e Desenvolvemento Rural, Anuario de estatística agraria 2003*

lada como suma do valor engadido neto a prezos básicos e "outras subvencións á producción" menos "outros impostos sobre a producción"– acadou en 2002 (ultimo dato dispoñible) os 1.049,8 millóns de euros. O **cadro 1.2.4.** reflicte que o 29,6% da renda agraria (311,1 millóns de euros) xerouse en Pontevedra, situándose esta porcentaxe no 28,0% (293,9 millóns de euros) en A Coruña e en 25,6% e 16,8%, respectivamente, en Lugo e Ourense (268,4 e 176,4 millóns de euros, respectivamente).

CADRO 1.2.4.

CADRO 1.2.5.

O valor da producción das ramas agrarias ascendeu a 2.048,2 millóns de euros, dos que o 61,0% corresponde o subsector gandeiro, fronte ao 34,7% do subsector agrícola e o 4,3% aos servizos e actividades secundarias non agrarias (entre outras, a transformación do leite nas propias explotacións ou os beneficios de actividades coma a caza).

O valor engadido bruto a prezos básicos acadou os 1.246,9 millóns de euros e o consumo de capital fixo os 285,5 millóns, polo que o valor engadido neto a prezos básicos ascendeu a 961,3 millóns de euros, dos que o 30,5% xerouse na provincia de Pontevedra, e un 27,8% en A Coruña.

No que atinxe aos **consumos intermedios**, que inclúen todos os gastos xera-

CADRO 1.2.6.

Macromagnitudes do subsector agrícola 2002

Cultivos	Valor a prezos do productor	Subvención	Valor a prezos básicos
		(en miles de €)	
Cereais	44.485,7	10.859,0	55.344,7
Leguminosas	5.082,1	-	5.082,1
Pallas	3.350,3	-	3.350,3
Tubérculos consumo humano	86.637,1	-	86.637,1
Cultivos forraxeiros	4.891,3	9.002,0	13.893,3
Pastos accidentais e praderías naturais	87.790,1	-	87.790,1
Hortalizas	120.532,6	-	120.532,6
Cítricos	1.472,7	-	1.472,7
Froitas non cítricas	85.183,2	-	85.183,2
Uvas	122.317,5	-	122.317,5
Viño e subproductos	73.882,9	-	73.882,9
Flores e plantas ornamentais	53.591,5	-	53.591,5
Sementes selectas e pes agrícolas	1.046,7	-	1.046,7
Total	690.263,6	19.861,0	710.124,6

Fonte: *Consellería de Política Agroalimentaria e Desenvolvemento Rural, Anuario de Estatística Agraria 2003*

CADRO 1.2.7.

Número de explotacións e superficie agrícola utilizada (SAU) nas CC.AA. 1999 e 2003.

	1999			2003		
	Explotaciones	SAU	SAU media por explotación	Explotaciones	SAU	SAU media por explotación
		(en ha)			*(en ha)*	
Andalucía	364.911	4.974.175	13,6	270.541	4.671.718	17,3
Aragón	78.244	2.462.701	31,5	55.238	2.355.066	42,6
Asturias	42.824	473.109	11,0	32.506	397.717	12,2
Baleares	19.690	222.118	11,3	13.903	208.209	15,0
Canarias	36.132	77.527	2,1	16.341	62.244	3,8
Cantabria	18.153	276.390	15,2	12.927	291.532	22,6
Castela e León	169.562	5.783.831	34,1	105.962	5.424.599	51,2
Castela-A Mancha	194.842	4.581.592	23,5	141.652	4.494.000	31,7
Cataluña	76.580	1.156.828	15,1	60.436	1.148.501	19,0
C. Valenciana	226.701	746.673	3,3	152.797	701.473	4,6
Estremadura	108.246	2.931.680	27,1	73.203	2.868.019	39,2
Galicia	268.995	696.691	2,6	102.109	724.624	7,1
Madrid	16.367	375.372	22,9	10.678	343.653	32,2
Murcia	59.402	457.032	7,7	38.341	413.344	10,8
Navarra	25.040	601.442	24,0	19.058	586.456	30,8
País Vasco	39.634	259.320	6,5	22.334	241.121	10,8
A Rioxa	19.085	240.231	12,6	12.700	242.960	19,1
Total	1.764.456	26.316.787	14,9	1.140.733	25.175.260	22,1

Fonte: *INE, Censo 1999 e Encuesta sobre la estructura de las explotaciones agrícolas 2003*

dos no proceso de producción dos distintos subsectores (os efectuados fóra do sector agrario e máis aqueles procedentes da valoración dunha boa parte doas reempregos utilizados nas propias explotacións agrarias), estes acadaron no ano 2002 (último dato dispoñible) un valor de 801,5 millóns de euros. Ao igual que no ano anterior, **cadro 1.2.5.**, os gastos máis importantes corresponden a pensos para o gando (actividade directamente relacionada coa gandería industrial), con 434,3 millóns de euros, e as de enerxía, con 94,2 millóns de euros. En conxunto, estes dous aspectos representan o 65,9% do total dos consumos intermedios.

Galicia consumiu en 2004 un total de 69,3 miles de toneladas de elementos fertilizantes, un 4,1% menos que no ano anterior, sendo a novena comunidade canto ao consumo dos mesmos. Comparado co total estatal, Galicia consumiu o 3,2% do total consumido en España fronte ao 3,1% do ano anterior.

A diferencia do acontecido no conxunto do Estado, Galicia rexistra unha medra do número de **inscricións de maquinaria agrícola nova**, producíndose a

CADRO 1.2.8.

Productos galegos con indicativo de calidade 2004

	Denominación de Orixe de Viños				
	Ribeiro	Valdeorras	Rías Baixas	Monterrei	Ribeira Sacra
Viticultores	5.930	2.006	5.975	555	2.999
Adegas	99	42	186	14	99
Superficie inscrita *(Ha)*	2.627,0	1.341	2.825	680	1.265
Produción *(Hectolitros)*	135.989	32.585	106.807	4.052	18.296

Denominación Específica Orujo de Galicia	Galicia
Productores	103
Destiladores	34
Locais nvellecemento	14
Embotelladores	39
Produción *(litros)*	256.775

Denominación Específica Pataca de Galicia	Galicia
Productores	700
Envasadores	10
Patata certificada *(Kg)*	4.710.000

Indicación Xeográfica Protexida Ternera Gallega	Galicia
Productores activos	5.916
Cebadoiros	496
Matadoiros	44
Sás de despezamento	26
Canais certificadas	67.143
Produción *(en tm)*	14.540

Indicación Xeográfica Protexida Lacón Gallego	Galicia
Explotacións reprodución leitóns	6
Explotacións de cebo	51
Matadoiros	7
Sás de despezamento	11
Industrias cárnicas	14
Leitóns controlados	5.963
Porcos sacrificados	5.953
Lacóns certificados	5.148
Produción *(en kg)*	18.266

	Queixo: Denominacións de orixe			
	Queixo Tetilla	Arzúa - Ulloa	San Simón da Costa	Queixo do Cebreiro
Productores	1.458	600	41	5
Queixerías	34	21	7	2
Produción *(Kg)*	2.520.000	2.353.226	217.000	25.000

Denominación Específica Mel de Galicia	Galicia
Apicultores	330
Envasadores	40
Mel certificada *(Kg)*	241.000

Agricultura ecolóxica	
Productores	396
Superficie inscrita *(en Ha.)*	6.725
Industrias	47

Fonte: *Consellería de Política Agroalimentaria e Desenvolvemento Rural*

mesma tanto no caso dos tractores como dos motocultores. O número de tractores incrementouse un 7,5% no último ano, acadando os 1.418 tractores (1.319 no ano precedente), en tanto que no caso dos motocultores, pásase dos 506 de 2003 aos 544 do ano considerado (7,5% máis).

No que atinxe á **actividade agrícola**, o valor total da producción a prezos básicos acadou os 710,1 millóns de euros en 2002 (último dato dispoñible), dos que 690,3 millóns de euros corresponden ao valor a prezos do productor e 19,9 millóns de euros, ás subvencións. O **cadro 1.2.6.** indica que as uvas presentan o valor a prezos básicos máis elevado, con 122,3 millóns de euros (o 17,2% do valor total do subsector agrícola), seguido polas hortalizas, con 120,5 millóns de euros (17,0%), e os pastos accidentais e prados naturais e tubérculos consumo

Macromagnitudes do subsector gandeiro 2002

	Valor a prezos do productor	Subvención	Valor a prezos básicos
		(en miles de €)	
Vacún: carne e gando	241.500,3	52.284,0	293.784,3
Ovino: carne e gando	4.053,9	3.948,0	8.001,9
Cabrún: carne e gando	1.580,8	-	1.580,8
Porcino: carne e gando	173.591,7	-	173.591,7
Aves: carne e gando	104.038,3	-	104.038,3
Coellos: carne e gando	17.564,0	-	17.564,0
Equino: carne e gando	1.270,5	-	1.270,5
Leite	587.939,6	-	587.939,6
Ovos	55.695,3	-	55.695,3
La	40,1	-	40,1
Esterco	-	-	-
Traballo animal	-	-	-
Varios	5.954,0	-	5.954,0
Total	1.193.228,4	56.232,0	1.249.460,4

Fonte: *Consellería de Política Agroalimentaria e Desenvolvemento Rural, Anuario de Estatística Agraria 2003*

CADRO 1.2.9.

humano, con 87,8 millóns (12,4%) e 86,6 millóns de euros (12,2%), respectivamente.

Dende o ano 1999 desapareceron en Galicia un total de 166.886 explotacións, acadando en 2003 (último dato dispoñible) un total de 102.109 explotacións. Tralo aumento da superficie agrícola útil en Galicia (a nosa comunidade é a única que rexistra unha medra desta superficie), a SAU media por explotación sitúase en 7,1 hectáreas. Atendendo ao tamaño medio por explotación, Galicia é unha das comunidades co menor tamaño medio, tan só por diante de Canarias, con 3,8 hectáreas de media, e da Comunidade Valenciana, con 4,6 hectáreas.

A análise da producción no subsector agrícola cómpre finalizala facendo referencia aos productos galegos con indicativo de calidade. No caso concreto da agricultura, o **cadro 1.2.8.** reflicte os principais datos da producción dos tres productos agrícolas con distintivo de calidade: viño, augardente e pataca.

O valor a prezos básicos do subsector gandeiro foi de 1.249,5 millóns de euros, dos que 649,6 corresponde ás produccións animais e 599,8 millóns ós productos de carne e gando. O valor a prezos do productor ascendeu a 1.193,2 millóns de euros e 56,2 millóns, ás subvencións, destinadas todas elas aos grupos de productos de carne e gando de vacún e ovino.

Entre os distintos subsectores gandeiros cómpre salienta-la importancia do subsector lácteo en Galicia, xa que o valor da súa producción a prezos de productor ascendeu a 587,9 millóns de euros (o 49,3% do valor total do subsector gandeiro).

O **cadro 1.2.10.** reflicte o número de cabezas das principais especies gandeiras en 2003 (último dato dispoñible). Segundo estes datos cómpre salientar a importancia do gando bovino en Galicia, que co 16,9% do total de reses en España, é a segunda comunidade con maior número de reses, tras Castela e León (acolle o 20,1%).

A **producción de leite** de vaca nas explotacións galegas ascendeu en 2003 (último dato dispoñible) a 2.080,2 miles de toneladas, 36,4 miles de toneladas máis que no ano anterior. Comparado co resto das comunidades autónomas, Galicia é a que presenta o maior volume de producción, ao acoller o 31,4% da producción española de leite.

CADRO 1.2.10.

Principais especies gandeiras nas CC.AA. 2003

	Bovinos	Ovinos	Porcinos	Aves
				(en miles)
Andalucía	562.493	2.585.988	1.828.930	22.639
Aragón	354.519	2.529.872	3.500.860	18.310
Asturias	427.782	40.779	34.381	606
Baleares	37.343	293.993	68.612	718
Canarias	17.985	56.665	60.958	2.698
Cantabria	298.521	57.914	21.230	316
Castela e León	1.198.925	4.448.934	2.767.755	17.928
Castela-A Mancha	301.455	2.980.350	1.364.269	22.924
Cataluña	595.968	710.710	6.173.188	42.640
C. Valenciana	48.491	407.714	1.085.688	15.046
Estremadura	643.405	3.725.466	1.208.219	2.814
Galicia	1.008.934	256.874	1.124.986	20.716
Madrid	94.595	132.891	27.087	2.417
Murcia	56.510	539.197	1.222.777	2.590
Navarra	118.555	724.105	550.315	3.043
País Vasco	162.472	299.150	43.738	1.916
A Rioxa	45.235	179.670	127.720	2.275
Total	5.973.213	19.970.438	21.210.712	179.598

(1) Segundo o seu número de cabezas

Fonte: *INE, Encuesta sobre la estructura de las explotaciones agrícolas 2003*

CADRO 1.2.11.

Produción de leite de vaca en explotacións nas CC.AA. 2002-03

	2002	2003	03/02	
	(en miles de Tm.)		*(%)*	*(en miles Tm.)*
Andalucía	547,4	556,7	1,7	9,3
Aragón	93,7	92,5	-1,3	-1,2
Asturias	719,4	717,1	-0,3	-2,3
Baleares	86,2	85,4	-0,9	-0,8
Canarias	51,4	53,9	4,9	2,5
Cantabria	557,3	557,9	0,1	0,6
Castela e León	1.033,5	1.008,8	-2,4	-24,7
Castela-A Mancha	154,8	158,8	2,6	4,0
Cataluña	628,8	627,4	-0,2	-1,4
C. Valenciana	52,7	51,9	-1,5	-0,8
Estremadura	45,5	45,6	0,2	0,1
Galicia	2.043,8	2.080,2	1,8	36,4
Madrid	99,4	99,4	0,0	0,0
Murcia	30,9	30,9	0,0	0,0
Navarra	182,5	183,3	0,4	0,8
País Vasco	261,5	261,3	-0,1	-0,2
A Rioxa	21,7	20,8	-4,1	-0,9
Total	6.610,5	6.631,9	0,3	21,4

Fonte: *Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación*

CADRO 1.2.12.

Cota leiteira e expedientes aceptados de transferencias, cesións e abandonos de cota nas CC.AA. na campaña 2003-04

	Cota leiteira		Transferencias		Cesións		Abandonos	
	Nº	toneladas	Nº	toneladas	Nº	toneladas	Nº	toneladas
Andalucía	1.320	464.376	433	45.399	98	5.882	1	26
Aragón	180	88.708	151	8.452	2	415	-	-
Asturias	5.544	667.151	872	52.980	331	8.210	196	7.213
Baleares	342	96.401	44	6.816	105	4.822	5	358
Cantabria	3.511	519.313	602	38.346	386	10.021	34	1.037
Castela-A Mancha	538	195.267	158	13.714	76	5.337	-	-
Castela e León	4.484	838.125	1.028	83.218	355	11.250	43	1.417
Cataluña	1.419	616.138	328	50.284	115	4.539	-	-
C. Valenciana	56	45.911	16	3.502	7	787	-	-
Estremadura	299	40.688	50	3.444	14	500	9	282
Galicia	21.953	1.951.467	4.373	163.157	246	5.287	10	283
Madrid	157	84.321	35	5.488	58	2.434	-	-
Murcia	46	31.331	13	2.577	-	-	-	-
Navarra	432	178.995	119	14.181	7	368	6	165
País Vasco	1.292	251.106	344	32.531	92	3.875	152	8.978
A Rioxa	39	17.390	13	1.593	-	-	-	-
Total	41.612	6.086.686	8.579	525.682	1.892	63.727	456	19.759
Galicia / España	52,8	32,1	51,0	31,0	13,0	8,3	2,2	1,4

Fonte: *Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación*

Número de reses sacrificadas e producción de carne 2002-03

Número de reses

	2002	2003				
	Total	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Total	77.606.096	81.322.488	5.268.589	12.596.070	34.099.063	29.358.766
Bovino	443.341	460.384	149.805	76.509	101.740	132.330
Ovino	66.483	82.567	29.191	5.617	35.552	12.207
Cabrún	23.155	15.028	192	782	13.924	130
Porcino	1.298.393	1.335.724	345.638	30.100	20.117	939.869
Equino	1.468	645	143	492	-	10
Aves	71.085.000	74.616.100	3.477.870	12.482.570	33.927.730	24.727.930
Coellos	4.688.256	4.812.040	1.265.750	-	-	3.546.290

Producción de carne

(en Tm)

	2002	2003				
	Total	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Total	354.982	371.006	69.468	44.361	98.690	158.487
Bovino	90.581	97.488	33.768	16.988	20.788	25.944
Ovino	549	736	295	49	296	96
Cabrún	151	99	2	6	90	1
Porcino	105.258	109.015	27.479	2.803	1.456	77.277
Equino	167	83	18	64	-	1
Aves	152.476	157.676	6.387	24.451	76.060	50.778
Coellos	5.800	5.909	1.519	-	-	4.390

Fonte: *Consellería de Política Agroalimentaria e Desenvolvemento Rural, Anuario de estatística agraria 2003*

CADRO 1.2.13. ▲

A cota leiteira dispoñible na comunidade autónoma de Galicia na campaña 2003/04, **cadro 1.2.12.**, foi de 1.951,5 miles de toneladas, o que representa case un tercio da cota leiteira total de España, estando en Galicia aproximadamente o 53% das explotacións con dereito a cota. O volume total de cota por explotación ascendeu nesa campaña a 88.892,9 quilogramos fronte ás 146.272,4 quilogramos no conxunto do Estado.

No que atinxe á **producción de carne** segundo especies en 2003, o **cadro 1.2.13.** reflicte o incremento do número de cabezas sacrificadas e da producción de carne, que acada nese ano un total de 81.322,5 miles de cabezas (un 4,8% máis que en 2002) e 371.006 toneladas de carne (4,5% máis).

• **Subsector mar-industria**

Tras a caída da **producción** pesqueira e marisqueira e o seu **valor** en primeira venda rexistrada en 2003, entre os anos 2003 e 2004, ambas as dúas medraron un 21,3% (26.581,1 miles de kg máis) e un 16,3% (54,6 millóns de euros), respectivamente. En termos absolutos, a producción acadou os 151.246,8 miles de quilogramos e o seu valor en primeira venda os 389,6 millóns de euros. O grupo de especies máis importante son os "peixes", que representan o 85,8% da producción e o 67,7% do valor total en primeira venda (**cadro 1.2.14.**).

As nove zonas de producción presentan no último ano unha medra do valor total en primeira venda, mentres que no caso da producción, esta descende na Costa da Morte (4,0%) e en Cedeira (2,0%).

A lonxa do porto de Vigo rexistra unha producción de 28.985,6 toneladas (un 9,7% máis que no ano anterior) e uns ingresos xerados pola súa primeira venda de 77.860,2 miles de euros (un 4,9% máis que en 2003). En termos da producción galega e do valor total da mesma, o porto de Vigo acolle o 19,2% da

CADRO 1.2.14.

Actividade pesqueira e marisqueira en Galicia 2003-04: distribución segundo provincia e grandes grupos de especies

	Produción			Valor		
	2003	2004	04/03	2003	2004	04/03
	(en Tm.)		*(%)*	*(en miles de €)*		*(%)*
Galicia	124.665,7	151.246,8	21,3	334.918,5	389.551,3	16,3
Algas	-	58,5	-	-	33,6	-
Bivalvos	8.271,6	9.589,9	15,9	59.123,1	66.492,8	12,5
Cefalópodos	7.170,2	8.981,3	25,3	22.567,9	26.488,9	17,4
Crustáceos	1.411,3	1.997,5	41,5	23.623,2	31.213,5	32,1
Equinodermos	300,8	758,0	152,0	495,4	1.242,0	150,7
Gasterópodos	8,3	6,2	-24,7	12,6	12,9	2,6
Invertebrados	0,0	0,1	85,7	0,9	6,1	601,2
Peixes	107.422,3	129.758,9	20,8	228.697,0	263.611,1	15,3
Outros	81,3	96,5	18,7	398,5	450,3	13,0
A Coruña	53.680,1	73.315,5	36,6	122.548,3	156.880,7	28,0
Bivalvos	3.604,1	4.907,7	36,2	24.305,3	32.121,7	32,2
Cefalópodos	2.208,9	3.100,3	40,4	8.680,2	11.257,8	29,7
Crustáceos	892,5	1.344,3	50,6	13.733,2	18.691,8	36,1
Equinodermos	196,8	479,6	143,7	317,6	769,9	142,4
Gasterópodos	1,0	0,6	-35,0	1,7	1,6	-4,6
Invertebrados	0,0	0,1	78,6	0,9	6,0	588,7
Peixes	46.764,7	63.452,6	35,7	75.439,3	93.884,6	24,5
Outros	12,1	30,3	150,6	70,3	147,4	109,6
Lugo	30.794,8	33.544,4	8,9	72.939,8	83.649,1	14,7
Bivalvos	11,2	5,1	-54,5	140,8	79,7	-43,3
Cefalópodos	636,2	874,6	37,5	2.465,0	2.501,5	1,5
Crustáceos	87,0	93,8	7,9	1.340,2	1.216,2	-9,2
Equinodermos	17,7	20,7	16,7	42,8	40,6	-5,2
Gasterópodos	1,1	0,8	-24,9	2,2	1,9	-16,3
Peixes	29.979,6	32.486,0	8,4	68.650,8	79.521,4	15,8
Resto das descargas	61,9	63,4	2,4	297,9	287,8	-3,4
Pontevedra	40.190,9	44.386,9	10,4	139.430,4	149.021,5	6,9
Algas	-	58,5	-98,7	-	33,6	-
Bivalvos	4.656,3	4.677,2	8,1	34.677,0	34.291,4	-1,1
Cefalópodos	4.325,1	5.006,4	1.059,4	11.422,7	12.729,5	11,4
Crustáceos	431,8	559,4	548,4	8.549,9	11.305,5	32,2
Equinodermos	86,3	257,7	198,8	135,0	431,5	219,8
Gasterópodos	6,2	4,8	-23,0	8,7	9,5	9,2
Invertebrados	-	0,0	-	-	0,1	-
Peixes	30.678,0	33.820,3	10,2	84.606,9	90.205,2	6,6
Resto das descargas	7,3	2,7	-62,8	30,2	15,2	-49,9

Fonte: *Consellería de Pesca e Asuntos Marítimos, Anuario pesca fresca de Galicia*

CADRO 1.2.15.

Actividade pesqueira e marisqueira nas lonxas máis importantes 2003-04: días de descarga, produción e ingresos xerados pola súa primeria venda nas lonxas máis importantes

	Días de descargas			Produción			Valor		
	2003	2004	04/03	2003	2004	04/03	2003	2004	04/03
				(en Tm.)		*(%)*	*(en miles de €)*		*(%)*
Porto de Vigo	250	250	-	26.418,5	28.985,6	9,7	74.228,6	77.860,2	4,9
Ribeira	256	260	4	17.833,4	26.055,9	46,1	24.671,1	28.992,9	17,5
Celeiro	253	253	-	17.000,2	18.255,1	7,4	38.430,0	45.131,0	17,4
Burela	251	251	-	13.608,9	15.122,8	11,1	33.041,2	37.336,3	13,0
Subhastadores Coruña	283	295	12	5.918,4	9.804,9	65,7	11.955,4	22.505,7	88,2
ARPEGA	205	215	10	5.246,9	5.395,7	2,8	20.873,7	21.283,5	2,0
Portosín	129	185	56	4.228,4	5.045,1	19,3	2.333,9	3.562,2	52,6
O.P.P. 13 - Coruña	177	167	- 10	4.408,9	4.319,7	-2,0	15.767,2	15.308,5	-2,9
San Miguel Marín	278	293	15	2.908,9	3.807,7	30,9	7.381,3	9.612,2	30,2
Sada	144	202	58	3.256,7	3.668,2	12,6	1.882,0	2.046,4	8,7
Muros	218	256	38	1.059,2	3.325,2	213,9	2.819,1	5.025,4	78,3
Camariñas	136	257	121	2.402,9	3.021,8	25,8	2.340,0	3.508,9	50,0
Malpica	126	254	128	2.115,9	2.816,8	33,1	2.213,0	4.417,7	99,6
Noia	105	147	42	1.262,3	2.124,6	68,3	8.603,9	13.947,4	62,1
Portonovo	193	249	56	2.078,5	1.847,0	-11,1	2.195,4	2.580,2	17,5
Cariño	246	240	- 6	1.585,6	1.687,5	6,4	3.197,9	2.217,7	-30,7
Cambados	226	250	24	1.087,1	1.397,9	28,6	4.928,5	5.789,4	17,5
Marín pescados Touza	249	254	5	1.105,2	1.108,8	0,3	2.871,0	3.258,0	13,5
Cedeira	0	254	254	627,1	1.012,7	61,5	4.824,4	6.876,9	42,5
Illa de Arousa	218	245	27	966,7	835,6	-13,6	7.210,5	6.906,3	-4,2

Fonte: *Consellería de Pesca e Asuntos Marítimos, Anuario pesca fresca de Galicia*

Producción de madeira e leña 2003: distribución segundo especies

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total Galicia
			(en m^3 con cortiza)		
Coníferas	672.434	1.234.135	759.746	539.998	3.206.313
Piñeiro silvestre	1.523	85.211	141.090	28	227.852
Piñeiro pinaster	613.610	699.818	595.905	491.134	2.400.467
Piñeiro radiata	50.893	447.552	22.751	39.318	560.514
Outros	6.408	1.554	-	9.518	17.480
Frondosas	1.721.518	533.284	42.484	617.200	2.914.486
Bidueiro	4.040	-	311	-	4.351
Castiñeiro	5.364	-	3.393	1.142	9.899
Carballo	25.607	50.764	7.252	64.558	148.181
Eucalipto	1.672.529	444.962	27.332	548.272	2.693.095
Outras frondosas	13.978	37.558	4.196	3.228	58.960
Total madeira	2.393.952	1.767.419	802.230	1.157.198	6.120.799

Fonte: *Consellería de Política Agroalimentaria e Desenvolvemento Rural, Anuario de estatística agraria 2003*

CADRO 1.2.16. ▲

producción e o 20,0% do valor en primeira venda no conxunto das lonxas galegas.

• Subsector silvicultura-madeira

Tras a caída da producción de madeira -principal achega do subsector forestal dende una perspectiva tradicional- ao longo dos últimos tres anos, en 2003 (último ano dispoñible) esta medrou un 25,1% respecto á producción do ano precedente, acadando un volume total de 6.120,8 miles de metros cúbicos con cortiza. Do mesmo xeito, a producción de leña medra en 2003 un 55,2% para situarse nos 559,3 miles de estéreos (un estéreo equivale á leña que pode colocarse, apilada, no espacio dun metro cúbico).

A meirande parte da producción corresponde a madeira para trituración (pasta e taboleiros), co 68,5%, seguida do destino de toros (serra e travesas e chapas), co 28,5%. O **cadro 1.2.17.** amosa que este predominio prodúcese en tódalas provincias galegas, fluctuando entre o 74,0% de A Coruña e o 58,8% de Ourense.

Atendendo á distribución segundo especies, o 52,4% da producción total de madeira en 2003 correspondeu ás frondosas e o restante 47,6% da mesma ás coníferas, sendo as especies máis importantes canto á súa producción o eucalipto e o piñeiro pinaster, que representan o 44,0% e o 39,2% da producción, respectivamente.

A provincia de A Coruña é a principal productora de madeira, ao acoller o 39,1% da producción total de Galicia (2.394,0 miles de metros cúbicos), seguida de Lugo, co 28,9% da producción galega (1.767,4 miles de metros cúbicos). No concernente á producción de leña, a principal productora foi Lugo, que acolle o 33,5% da producción de leña de Galicia (187.166 estéreos), fronte ao 29,3% da producción de leña (164.128 estéreos) en Pontevedra.

Atendendo aos datos do Cluster da madeira de Galicia, as 120 empresas englobadas no mesmo xeraron no último ano un total de 8.894 empregos, ascendendo a súa facturación a 1.585,6 millóns de euros. As actividades máis importantes en termos de número de emrpesas son as de "serradoiros" e "fabricación de mobles", con 41 e 22 empresas, respectivamente.

Produción de madeira 2003: distribución segundo destino industrial

	Toros		Madeira para trituración		Redondos	Outros usos	Total
	Para serra e travesas	Para chapas	Para taboleiros	Para Pastas	Pexas de mina		
	(en m^3 sen cortiza)						
A Coruña	415.521	47.426	382.377	1.136.202	30.299	41.058	2.052.883
Lugo	415.961	63.932	586.234	352.017	9.387	29.133	1.456.664
Ourense	218.337	36.842	348.313	28.039	748	12.904	645.183
Pontevedra	232.669	31.351	273.396	407.352	10.863	19.503	975.134
Total	1.282.488	179.551	1.590.320	1.923.610	51.297	102.598	5.129.864

Fonte: *Consellería de Política Agroalimentaria e Desenvolvemento Rural, Anuario de estatística agraria 2003*

▲ CADRO 1.2.17.

Prezos do subsector forestal 2002-03

2003	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
	(€ / m3)				
Piñeiro pinaster	28,18	33,14	33,14	28,39	30,71
Piñeiro radiata	28,18	33,14	33,14	28,39	30,71
Eucalipto	21,37	27,39	27,39	23,45	24,90

2002	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
	(€ / m3)				
Piñeiro pinaster	26,07	28,53	28,53	26,18	27,33
Piñeiro radiata	26,07	28,53	28,53	26,05	27,30
Eucalipto	26,89	28,06	28,06	26,65	27,42

Fonte: *Consellería de Política Agroalimentaria e Desenvolvemento Rural, Anuario de estatística agraria 2003*

◄ CADRO 1.2.18.

Un último aspecto a ter en consideración á hora de analizar a situación do subsector forestal é o relacionado cos prezos da madeira. Segundo se recolle no *Anuario de Estatística Agraria 2003*, ao igual que o acontecido en 2002, os prezos forestais medran no caso do piñeiro pinaster e do piñeiro radiata, mentre que descenden no caso do eucalipto.

O **cadro 1.2.18.** reflicte que os prezos máis elevados son os do piñeiro pinaster e piñeiro radiata, con 30,71 euros por metro cúbico, mentres que o prezo por metro cúbico no caso do eucalipto foi de 24,90 euros.

SECTOR INDUSTRIAL

A produción industrial galega experimentou en 2004 unha forte desaceleración en termos de valor engadido bruto, como consecuencia tanto dunha forte caída nas ramas enerxéticas como dunha redución, máis moderada, nas ramas industriais. En termos reais, o VEB industrial medrou no último ano un 1,7% respecto ao ano precedente, tras unha medra do 0,7% do subsector enerxético e do 2,0% do subsector industria.

Atendendo aos datos da *Contabilidad regional de España* (fonte INE), que permite comparar os datos das distintas comunidades autónomas, o valor da **produción do sector industrial** galego en 2004, medida a través do seu valor engadido bruto a prezos básicos (prezos correntes), ascendeu a 7.479,1 millóns de

CADRO 1.2.19.

Índice de Producción Industrial de Galicia e España 2003-04: distribución segundo destino económico (1)

	Galicia 2003	Galicia 2004	Galicia 04/03	España 2003	España 2004	España 04/03
	(Base 2000 = 100)		*(%)*	*(Base 2000 = 100)*		*(%)*
Índice Xeral	105,2	105,9	0,7	100,5	100,5	1,8
Bens de consumo	95,0	95,0	-0,1	102,0	102,0	0,0
consumo duradeiro	101,5	110,3	8,7	94,7	94,7	0,1
consumo non duradeiro	94,5	93,7	-0,8	103,2	103,2	0,0
Bens de equipamento	96,1	95,6	-0,5	92,5	92,5	1,9
Bens intermedios	112,7	116,6	3,4	101,4	101,4	1,9
Enerxía	115,7	113,8	-1,6	106,9	106,9	4,9

(1) Media anual

Fonte: *INE*

euros, o que representa o 5,5% do total estatal. Comparada co resto das comunidades autónomas Galicia é a sétima comunidade con maior peso relativo no conxunto do Estado, por detrás de Cataluña, Madrid, a Comunidade Valenciana, País Vasco, Andalucía e Castela e León.

Do valor total da producción industrial, o sector enerxético galego produciu un total de 1.781,3 millóns de euros (o 8,5% da producción española) e a producción industrial sen a enerxía, 5.697,8 millóns de euros, o 4,9% do total estatal.

A importancia relativa da producción industrial no VEB total a prezos básicos da economía galega é do 19,0% en 2003 fronte ao 18,4% de media en España. Se considerámo-la desagregación entre o subsector enerxético e industrial, cómpre salientar que mentres que a producción enerxética ten un peso superior no VEB galego que no caso da media española (4,5% e 2,8%, respectivamente), o subsector industrial ten maior importancia relativa na economía española que na galega (15,5% e 14,5%, respectivamente).

A taxa media de crecemento do **Índice de Producción Industrial** en Galicia tamén indica a devandita desaceleración no crecemento do sector. O índice xeral rexistrou unha medra do 0,7%, máis de tres puntos porcentuais inferior ao do ano anterior (3,8%). Pola contra, no conxunto do Estado, este índice sitúase lixeiramente por riba do crecemento do ano precedente (1,8% en 2004, dúas décimas superior ao de 2003).

Atendendo á súa desagregación segundo destino económico, o **cadro 1.2.19.** amosa que tan só a producción de bens de consumo duradeiro e a de bens intermedios presentan un incremento en relación ao acontecido en 2003. A taxa media da producción industrial foi do 8,7% no caso dos bens de consumo duradeiro e do 3,4% no de bens intermedios. A producción enerxética é a que presenta a maior caída, cun 1,6% respecto ao ano precedente, seguido polos bens de consumo non duradeiro, co 0,8%.

O número de **traballadores ocupados** no sector industrial, trala caída experimentada no ano 2003, acadou en 2004 (fonte EPA, metodoloxía 2005) as 206,6 miles de persoas, 0,3 miles de persoas máis que no ano anterior, o que representa o 19,1% dos ocupados en Galicia. As ramas de actividade máis importantes segundo o seu volume de ocupación (IGE, metodoloxía EPA 2002) son as de “fabricación de material de transporte” e “industrias de productos alimenticios, bebidas e tabaco”, con 37,8 miles de persoas, e 37,7 miles de traballadores, res-

Principais variables económicas da industria nas CC.AA. 2003

	Cifra de negocios	Ingresos de explotación	Variación de existencias	Total consumos	Gastos de persoal	Gastos de explotación
	(en miles de €)					
Andalucía	42.636.834	43.355.673	19.480	26.083.381	5.822.033	39.425.807
Aragón	21.544.003	21.829.746	87.912	13.881.445	2.918.106	20.540.738
Asturias	10.637.403	11.016.298	-17.359	5.886.888	2.007.514	10.299.616
Baleares	3.256.378	3.310.395	-2.878	1.793.608	575.710	3.001.333
Canarias	6.568.253	6.665.093	2.751	3.542.925	986.692	5.758.941
Cantabria	6.206.698	6.293.843	5.191	3.524.691	1.097.981	5.864.431
Castela - A Mancha	18.140.168	18.525.484	45.355	11.146.118	2.493.420	16.989.835
Castela e León	28.347.889	28.766.255	-1.499	17.736.827	4.038.334	26.632.524
Cataluña	115.706.787	117.951.223	368.545	68.460.139	19.240.107	110.878.404
C. Valenciana	50.467.428	51.075.475	162.695	30.815.281	8.021.265	48.034.605
Estremadura	3.884.170	3.976.851	17.772	2.397.643	541.353	3.636.331
Galicia	28.021.097	28.401.739	61.562	18.504.019	3.752.694	26.659.027
Madrid	52.869.206	53.966.798	-18.848	30.922.983	8.584.057	49.439.096
Murcia	11.224.899	11.397.031	42.222	7.064.558	1.579.344	10.680.597
Navarra	14.222.206	14.447.319	27.265	8.983.081	2.226.070	13.697.650
País Vasco	42.169.586	42.985.011	77.943	24.961.793	7.826.322	40.583.389
A Rioja	4.347.039	4.435.159	31.732	2.427.122	747.112	4.045.021
Total industria	460.250.044	468.399.393	909.841	278.132.502	72.458.114	436.167.345
Galicia / España	6,1	6,1	6,8	6,7	5,2	6,1

Fonte: *INE*, *Encuesta Industrial de Empresas*

▲ CADRO 1.2.20.

pectivamente, seguidas das industrias de "fabricación de productos metálicos. Construcción de máquinas e material mecánico" e "industrias do téxtil, confección e coiro", con máis de vinte e sete mil ocupados.

Comparado co ano anterior, as distintas ramas de actividade experimentan un comportamento desigual. Dunha banda, cómpre salientar que as ramas con maior crecemento na súa ocupación (en termos absolutos) son as correspondentes á "coquerías, fabricación de productos químicos e productos metais", "industrias do téxtil, confección e coiro" e "industria do papel e edición". Pola contra, as catro ramas de actividade que experimentan caídas na súa ocupación son as de "industrias de productos alimenticios, bebidas e tabaco", "fabricación de material de transporte", "outras industrias manufactureiras" e as "industrias extractivas".

Segundo os datos da *Encuesta industrial de empresas 2003* do INE, a cifra de negocios medrou en Galicia no último ano considerado un 1,3% (un punto e seis décimas menos que o experimentado no conxunto da industria española), pasando dos 27.661,3 millóns de euros de 2002 aos 28.021,1 millóns de euros de 2003. A participación da industria galega na cifra de negocios total da industria española foi do 6,1%. Comparado co resto das comunidades autónomas, o **cadro 1.2.20.** amosa que Galicia segue sendo a sexta comunidade con maior participación, por detrás de Cataluña (25,1%), Madrid (11,5%), a C. Valenciana (11,0%), Andalucía (9,3%) e o País Vasco (9,1%).

No concernente á distribución da cifra de negocios por agrupacións de actividade, cómpre salientar a maior contribución ao total da industria galega do grupo de actividade de material de transporte, que representa o 23,7%. Séguenlle en importancia as actividades de alimentación, bebidas e tabaco, cun 19,4%, e as "industrias extractivas, enerxía e auga", co 15,5%. Comparado coa media galega, as ramas de actividade que presentan un mellor comportamento son as da "industria química", cunha medra superior ao dez por cento, as "industrias de productos minerais non metálicos diversos", cunha medra do 9,5%, as de "maquinaria e equipo metálico", cun incremento por riba do sete por cento, as indus-

Principais variables económicas da industria galega 2002-03: distribución segundo ramas de actividade

2003 (en miles de €)	Cifra de negocios	Ingresos de explotación	Variación existencias	Total consumo	Gastos persoal	Gastos de explotación
Industrias extractivas, petroleo, enerxía e auga	4.348.313	4.430.302	-47	2.545.687	338.964	3.701.765
Alimentación, bebidas e tabaco	5.432.876	5.499.525	13.548	3.931.283	508.838	5.260.783
Industria téxtil, confección, coiro e calzado	1.471.359	1.480.876	95	900.409	296.240	1.373.048
Madeira e corcho	1.652.095	1.660.805	7.348	1.141.954	213.209	1.615.450
Pepel, edición, artes gráficas	770.167	780.456	2.272	355.771	160.840	725.881
Industria química	1.058.439	1.069.379	10.876	677.099	94.173	991.818
Caucho e materias plásticas	656.863	665.930	1.331	371.073	106.713	609.805
Productos minerais non metálicos diversos	1.368.410	1.384.002	9.700	757.160	274.549	1.318.354
Metalurxia e fabricación de prod. metálicos	3.057.426	3.093.295	8.711	1.771.233	556.218	2.869.966
Maquinaria e equipo mecánico	762.613	769.215	3.971	463.655	189.701	739.929
Material e equipo eléctrico, electrónico e óptico	488.567	496.591	9.159	292.753	92.083	460.274
Material de transporte	6.629.820	6.743.741	-8.133	5.137.094	818.620	6.676.098
Industrias manufactureiras diversas	324.148	327.623	2.734	158.847	102.547	315.856
Total industrial	28.021.096	28.401.740	61.565	18.504.018	3.752.695	26.659.027

2002 (en miles de €)	Cifra de negocios	Ingresos de explotación	Variación existencias	Total consumo	Gastos persoal	Gastos de explotación
Industrias extractivas, enerxía e auga	4.680.158	4.749.308	4.603	2.694.052	316.362	3.797.187
Alimentación, bebidas e tabaco	5.115.858	5.192.655	4.297	3.701.085	486.965	4.947.798
Industria téxtil, confección, coiro e calzado	1.553.287	1.564.125	19.517	983.572	301.618	1.471.423
Madeira e corcho	1.549.418	1.557.787	3.872	1.036.506	201.519	1.488.701
Pepel, edición, artes gráficas	764.721	778.571	-6.013	377.136	149.260	696.644
Industria química	959.749	970.787	12.416	600.969	89.106	893.208
Caucho e materias plásticas	712.749	718.721	2.868	414.786	109.826	663.658
Productos minerais non metálicos diversos	1.249.820	1.262.503	9.913	635.306	282.247	1.199.817
Metalurxia e fabricación de prod. metálicos	2.931.916	2.964.129	-11.396	1.710.654	500.693	2.694.580
Maquinaria e equipo mecánico	710.263	717.446	12.360	418.832	182.876	688.885
Material e equipo eléctrico, electrónico e óptico	575.787	581.813	-10.040	344.138	104.472	528.179
Material de transporte	6.545.241	6.638.656	108.326	5.222.397	816.866	6.701.650
Industrias manufactureiras diversas	312.341	313.648	4.319	168.835	87.016	300.577
Total industrial	27.661.308	28.010.149	155.042	18.308.268	3.628.826	26.072.307

Fonte: *INE*, *Encuesta Industrial de Empresas*

CADRO 1.2.21. ▲

trias de "alimentación, bebidas e tabaco" e "madeira e cortiza", con aumentos por riba do seis por 100, as industrias "metalúrxicas e fabricación de productos metálicos", cun 4,3%, e as "industrias manufactureiras diversas", cun incremento de case un catro por cento.

Os gastos de persoal da industria galega rexistraron unha medra do 3,4% respecto ao ano 2002 (4,5% no conxunto do Estado), acadando os 3.752,7 millóns de euros (o 5,2% do total estatal).

Entre as diferentes agrupacións de actividade, a correspondente á material de transporte segue sendo a que presenta os gastos de persoal máis elevado, con 818,6 millóns de euros (o 21,8% dos gastos de persoal no conxunto do Estado), seguida polas actividades de metalurxia e fabricación de productos metálicos, con 556,2 millóns de euros (14,8%), e as de alimentación, bebidas e tabaco, con 508,8 millóns de euros (o 13,6%).

• Industria mineira

Galicia acolle en 2002 (último dato dispoñible) case o dez por cento das explotacións mineiras españolas e máis do quince por cento do persoal empregado nestas industrias. En termos absolutos, Galicia acolle un total de 386 explotacións mineiras, cun emprego total de 6.421 persoas (5.609 traballadores son

Principais datos das industrias mineiras en Galicia e España 2001-02

		España 2001	España 2002	Galicia 2001	Galicia 2002	Galicia / España 2001 (%)	Galicia / España 2002 (%)
Total							
Número de explotacións		3.739	3.988	338	386	9,0	9,7
Persoal empregado		42.208	42.328	6.342	6.421	15,0	15,2
Obreiros de produción		34.512	34.562	5.566	5.609	16,1	16,2
Custos de produción	*(en millóns de €)*	2.501.296	2.519.786	310.721	319.993	12,4	12,7
Persoal		1.122.170	1.111.050	145.675	145.759	13,0	13,1
Materiais		301.248	300.673	37.283	39.879	12,4	13,3
Enerxía		372.657	377.599	45.606	45.970	12,2	12,2
Contratas e outros servizos		705.220	730.464	82.160	88.384	11,7	12,1
Produción vendible	*(en millóns de €)*	320.789	298.805	44.176	28.289	13,8	9,5
Investimentos realizados	*(en millóns de €)*	3.281.727	3.411.716	454.213	481.707	13,8	14,1
Produtos enerxéticos							
Número de explotacións		83	77	2	2	2,4	2,6
Persoal empregado		14.845	13.859	844	767	5,7	5,5
Obreiros de produción		11.572	10.718	562	505	4,9	4,7
Custos de produción	*(en millóns de €)*	1.058.420	1.064.708	97.424	95.368	9,2	9,0
Persoal		572.456	551.937	41.861	39.275	7,3	7,1
Materiais		55.121	57.902	8.643	9.070	15,7	15,7
Enerxía		104.392	106.075	7.029	4.710	6,7	4,4
Contratas e outros servizos		326.451	348.794	39.891	42.313	12,2	12,1
Produción vendible	*(en millóns de €)*	138.900	101.881	(nd)	(nd)		
Investimentos realizados	*(en millóns de €)*	836.022	789.782	(nd)	(nd)		
Minerais non metálicos							
Número de explotacións		188	193	21	23	11,2	11,9
Persoal empregado		3.764	3.733	278	274	7,4	7,3
Obreiros de produción		2.772	2.743	210	210	7,6	7,7
Custos de produción	*(en millóns de €)*	351.522	354.354	23.967	24.693	6,8	7,0
Persoal		119.750	120.629	6.689	6.856	5,6	5,7
Materiais		44.940	40.933	2.518	2.817	5,6	6,9
Enerxía		55.966	60.424	3.511	4.253	6,3	7,0
Contratas e outros servizos		130.866	132.367	11.248	10.767	8,6	8,1
Produción vendible	*(en millóns de €)*	48.352	67.721	(nd)	(nd)		
Investimentos realizados	*(en millóns de €)*	467.888	478.338	(nd)	(nd)		
Produtos de canteira							
Número de explotacións		3.458	3.713	315	361	9,1	9,7
Persoal empregado		22.513	23.699	5.220	5.380	23,2	22,7
Obreiros de produción		19.366	20.330	4.794	4.894	24,8	24,1
Custos de produción	*(en millóns de €)*	967.190	1.043.098	189.331	199.932	19,6	19,2
Persoal		386.874	418.458	97.125	99.628	25,1	23,8
Materiais		184.046	195.511	26.122	27.992	14,2	14,3
Enerxía		185.856	201.566	35.063	37.008	18,9	18,4
Contratas e outros servizos		210.414	227.562	31.021	35.304	14,7	15,5
Produción vendible	*(en millóns de €)*	123.962	124.546	(nd)	(nd)		
Investimentos realizados	*(en millóns de €)*	1.847.826	2.052.685	(nd)	(nd)		

(nd) Dato non dispoñible
Fonte: *IGE*

obreiros de producción). O **cadro 1.2.22.** reflicte unha medra tanto no número de explotacións como na contía total de ocupados nesta industria.

▲ CADRO 1.2.22.

O investimento realizado nestas explotacións ascendeu en 2002 a 481.707 millóns de euros, 27.494 miles de euros máis que no ano anterior, o que representa o 14,1% do investimento realizado a nivel estatal. A producción vendible, pola contra, experimenta unha caída do 36%, acadando un valor de 28.289 millóns de euros.

Atendendo á distribución segundo intervalos de emprego, seis de cada dez explotacións industriais mineiras en Galicia teñen nove ou menos empregados e un 22,3%, entre 10 e 19 traballadores. No conxunto do Estado, estas porcentaxes ascenderon ao 81,3% e o 11,6%, respectivamente.

No que atinxe á distribución segundo tipo de industria, o devandito **cadro 1.2.22.** reflicte a importancia relativa da industria de productos de canteira. Nas 361 explotacións industriais destes productos traballan 5.380 persoas, o que sig-

nifica que Galicia acolle o 9,7% das explotacións españolas e o 22,7% do persoal empregado. Os custos de producción neste tipo de industrias, 199.932 millóns de euros, representan case a quinta parte dos custos de producción destes productos en España.

• **Subsector enerxético**

O **balance enerxético** correspondente ao ano 2004 reflicte que a producción de electricidade do réxime ordinario ascendeu a 20.172,4 GWh (o 10,4% do total estatal) e a do réxime especial a 7.253,5 GWh (o 16,0% do total estatal). Atendendo ás distintas fontes de producción en Galicia, **cadro 1.2.23.**, cómpre salientar a importancia do carbón, con 15.463,3 GWh, e da hidráulica, con 5.310,4 GWh.

No concernente á **demanda de electricidade**, o devandito **cadro 1.2.23.** amosa que en Galicia, esta medra un 6,6% entre os anos 2003 e 2004, acadando os 18.968,3 GW en 2004 (o 8,1% do total estatal).

Segundo os datos de consumo de enerxía eléctrica publicados polo IGE, **cadro 1.2.24.**, o sector industrial galego acolle en 2002 (último dato dispoñible) o 58,4% do consumo enerxético total, seguíndolle en importancia o consumo para uso doméstico e o sector servizos, co 22,1% e 18,0%, respectivamente. Dentro do sector industrial, cómpre salienta-la importancia do subsector de alúmina e aluminio, que consume o 28,4% do consumo industrial en 2001.

Comparado co total estatal, cómpre salienta-la importancia relativa do consumo enerxético galego nas industrias de alúmina e aluminio, de construcción naval e de madeira e cortiza. No primeiro caso, as industrias galegas consumen máis das tres cuartas partes do consumo español na industria de alúmina e aluminio, en tanto que no caso da construcción naval e da industria da madeira, o consumo representa o 38,4% e 26,7%, respectivamente.

Outra forma de obter enerxía eléctrica é a chamada **coxeneración**, que se define como a producción local e simultánea de enerxía eléctrica e/ou mecánica e de enerxía térmica aproveitable en diversos procesos a partir dunha mesma fonte de enerxía primaria. En Galicia funcionan un total de 108 plantas de coxeneración (**cadro 1.2.25.**), cunha potencia nominal de 632.902 Kw. O maior número de plantas e a producción máis importante corresponde á provincia de A Coruña, que acolle 65 plantas de coxeneración, cunha potencia nominal de 509.771 Kw, o 80,5% do total producido en Galicia.

Un último aspecto a ter en conta á hora da análise da enerxía eléctrica é o referente á súa calidade de subministración medida a través do TIEPI (Tempo de Interrupción Equivalente á Potencia Instalada). O **cadro 1.2.26.** amosa que Galicia é a sétima C.A. coa menor interrupción no abastecemento eléctrico, cun TIEPI de 2,28 horas (2,78 horas no conxunto do Estado), das que 0,17 horas corresponden a interrupcións programadas e 2,21 horas, a interrupcións imprevistas.

• Enerxías renovables

A potencia cíclica instalada con estas fontes enerxéticas (enerxías que se renovan ou recuperan de maneira cíclica nunha escala temporal de curto prazo) ascendeu en 2004 a 5.113 MW (o 18,9% do total estatal), 338 MW máis que no ano anterior. En termos relativos, a súa importancia na potencia instalada total medra dende o 60,5% de 2003 ata o 62,3% de 2004.

Balance de enerxía eléctrica nas CC.AA. 2004

	Andalucía	Aragón	Asturias	Baleares	Canarias	Cantabria	Castela - A Mancha	Castela e León	Cataluña	Ceuta
Produción	24.233,7	11.158,7	18.532,1	-	-	630,5	14.453,8	30.748,6	38.955,3	-
Hidráulica	1.309,0	3.166,9	1.418,4	-	-	630,5	726,0	7.940,5	4.403,8	-
Nuclear	-	-	-	-	-	-	9.782,5	4.047,3	24.277,7	-
Carbón	13.718,1	7.991,7	17.113,7	-	-	-	1.104,2	18.760,8	896,3	-
Fuel/gas (1)	1.279,5	-	-	-	-	-	2.841,2	-	1.184,8	-
Ciclo combinado	7.927,1	-	-	-	-	-	-	-	8.192,7	-
-consumos xeneración	819,2	602,7	992,5	-	-	9,9	1.007,9	1.482,2	1.406,8	-
-consumos bombeo	868,1	499,1	109,0	-	-	732,3	220,2	385,6	632,1	-
Produción	22.546,3	10.056,8	17.430,6	-	-	- 111,7	13.225,7	28.880,8	36.916,4	-
+ saldo intercambios (3)	6.433,7	- 2.973,6	- 6.853,1	-	-	1.245,1	- 7.064,2	- 19.115,6	- 2.509,6	-
+Réxime especial	5.642,8	5.153,1	1.308,3	-	-	1.779,6	3.929,9	4.957,4	6.040,2	-
Demanda 2004	34.622,8	12.236,3	11.885,8	-	-	2.912,9	10.091,4	14.722,6	40.447,1	-
Demanda 2003	33.955,0	8.319,0	10.097,0	5.205,0	7.602,0	3.558,0	8.494,0	15.545,0	42.962,0	172,0

	C.Valenciana	Extremadura	Galicia	Madrid	Melilla	Murcia	Navarra	País Vasco	La Rioja	Total industria
Produción	15.134,7	19.253,6	21.188,5	105,7	-	1.049,0	4.335,2	6.244,8	391,3	206.415,4
Hidráulica	1.296,5	2.902,6	5.310,4	105,7	-	73,7	152,8	267,7	75,8	29.780,3
Nuclear	9.147,8	16.350,9	-	-	-	-	-	-	-	63.606,3
Carbón	-	-	15.463,3	-	-	-	-	1.310,2	-	76.358,4
Fuel/gas (1)	468,4	-	414,7	-	-	975,3	-	532,8	-	7.696,7
Ciclo combinado	4.222,0	-	-	-	-	-	4.182,4	4.134,1	315,5	28.973,7
-consumos xeneración	479,5	690,8	867,7	1,7	-	52,0	117,6	151,9	16,0	8.698,4
-consumos bombeo	947,0	62,9	148,3	-	-	-	-	-	-	4.604,7
Produción	13.708,3	18.499,9	20.172,4	104,0	-	997,0	4.217,6	6.092,9	375,2	193.112,3
+ saldo intercambios (2)	11.646,1	- 13.031,5	- 8.457,6	28.140,2	-	2.923,2	- 2.794,3	9.459,9	- 75,7	- 3.027,0
+ Réxime especial	1.499,9	42,1	7.253,5	1.267,8	-	1.168,4	2.913,1	1.432,7	939,8	45.328,5
Demanda 2004	26.854,3	5.510,5	18.968,3	29.512,0	-	5.088,6	4.336,4	16.985,5	1.239,3	235.413,9
Demanda 2003	23.178,0	4.560,3	17.801,8	27.385,0	141,7	3.996,3	5.874,9	17.029,5	1.454,8	237.329,1

(1) Inclúe GICC (Elcogás) e ciclo combinado
(2) Provocado polo saldo negativo entre enerxía consumida e xenerada no ciclo bombeo-turbinación da central de Aguayo
(3) Non inclúe movementos de enerxía en tensións inferiores a 220 kV. Un valor positivo indica un saldo de intercambios importador e un valor negativo exportador.

Fonte: *Red Eléctrica de España*

▲ CADRO 1.2.23.

CADRO 1.2.24.

Consumo de enerxía eléctrica en Galicia e España 2001-02: distribución segundo sectores de uso

	España			Galicia			Galicia / España	
	2001	2002	02/01	2001	2002	02/01	2001	2002
	(megavatios / hora)		*(%)*	*(megavatios / hora)*		*(%)*	*(%)*	
Agricultura e Pesca	5.140.916	5.143.397	0,0	99.922	85.130	-14,8	1,9	1,7
Industria	87.886.280	89.683.945	2,0	9.610.226	9.076.437	-5,6	10,9	10,1
Minas e canteiras	1.621.304	1.274.627	-21,4	130.233	110.833	-14,9	8,0	8,7
Enerxía e auga	4.468.841	4.599.538	2,9	481.646	310.588	-35,5	10,8	6,8
Carbón	719.285	618.259	-14,0	176.940	27.854	-84,3	24,6	4,5
Petróleo	2.701.733	2.674.059	-1,0	256.312	262.244	2,3	9,5	9,8
Metálicas básicas	24.493.215	24.767.832	1,1	6.514.464	6.129.984	-5,9	26,6	24,7
Siderurxia	14.879.997	15.154.427	1,8	1.251.641	1.222.321	-2,3	8,4	8,1
Metalurxia non férrea	9.613.218	9.613.405	0,0	5.262.823	4.907.663	-6,7	54,7	51,1
Alúmina e aluminio	5.762.105	(nd)		4.406.382	(nd)		76,5	
Transformados metálicos	9.617.585	9.662.651	0,5	517.159	510.951	-1,2	5,4	5,3
Automóbiles	3.015.428	3.085.082	2,3	251.781	242.437	-3,7	8,3	7,9
Construción naval	245.400	254.015	3,5	91.404	97.593	6,8	37,2	38,4
Química, caucho e plásticos	16.813.736	17.071.434	1,5	428.262	418.148	-2,4	2,5	2,4
Cerámica, vidro, cemento e materiais de construción	10.110.203	10.651.683	5,4	304.944	283.498	-7,0	3,0	2,7
	4.207.408	3.998.089	-5,0	63.922	68.752	7,6	1,5	1,7
Textil, confección, calzado e coiro								
Madeira e cortiza	1.809.724	2.326.220	28,5	500.310	621.392	24,2	27,6	26,7
Papel e artes gráficas	6.324.661	6.454.151	2,0	194.826	183.134	-6,0	3,1	2,8
Alimentación, bebidas e tabaco	8.419.603	8.877.720	5,4	474.460	439.157	-7,4	5,6	4,9
Construción	1.754.433	1.781.764	1,6	101.933	110.058	8,0	5,8	6,2
Servizos	58.496.828	61.969.693	5,9	2.769.056	2.803.564	1,2	4,7	4,5
Uso doméstico	52.190.576	55.211.268	5,8	3.385.067	3.435.924	1,5	6,5	6,2
Non especificados	1.738.195	1.738.583	0,0	20.662	21.447	3,8	1,2	1,2
Total	207.207.228	215.528.650	4,0	15.986.866	15.532.560	-2,8	7,7	7,2

Fonte: *IGE*
(nd) Dato non dispoñible

CADRO 1.2.25.

Plantas de coxeración en funcionamento 2004

	Plantas	Potencia *(en Kw)*
A Coruña	65	509.771
Lugo	13	39.489
Ourense	5	27.960
Pontevedra	25	55.682
Total	108	632.902

Fonte: *Instituto Enerxético de Galicia*, Estudio sectorial da *coxeneración en Galicia*

CADRO 1.2.26.

Continuidade do suministro eléctrico nas CC.AA 2004: (Tempo de interrupción equivalente á producción instalada)

	Imprevistos	Programados *(en horas)*	Total
Andalucía	3,85	0,75	4,60
Aragón	1,47	0,54	2,01
Asturias	1,32	0,13	1,45
Baleares	2,32	0,93	3,25
Canarias	2,06	0,51	2,57
Cantabria	2,12	0,04	2,16
Castela - A Mancha	2,11	0,13	2,24
Castela e León	1,39	0,24	1,63
Cataluña	1,42	0,42	1,84
C. Valenciana	2,34	0,21	2,55
Extremadura	2,74	0,62	3,36
Galicia	2,11	0,17	2,28
Madrid	1,21	0,01	1,22
Murcia	1,90	0,38	2,28
Navarra	2,36	0,20	2,56
País Vasco	1,21	0,15	1,36
La Rioja	1,70	0,18	1,88
Total industria	2,37	0,41	2,78

Fonte: *Ministerio de Industria, Turismo y Comercio*

Enerxías renovables en Galicia 2003-04: potencia instalada e electricidade neta xerada

	Potencia instalada		Electricidade neta xerada	
	2003	2004	2003	2004
	(en Mw)		*(en Ktep)*	
Hidráulica	2.945	2.997	676	476
Minihidráulica	206	240	50	46
Eólica	1.579	1.824	290	357
Biomasa (non coxeración)	43	50	15	17
Coxeración con biomasa	2	2	0,06	0,12
Total instalada con FER (1)	4.775	5.113	1.031	896
Potencia total instalda	7.889	8.204	2.532	2.460
E.renovable/E.Total Instalda *(%)*	60,5	62,3	40,7	36,4

(1) Fonte de enerxía renovables
Fonte: *Instituto Enerxético de Galicia*

CADRO 1.2.27.

Ao longo dos ano 2003 e 2004 investíronse en instalacións que empregan estas fontes de enerxía ao redor de 300 millóns de euros anuais. No último ano o 81,0% deste investimento dirixiuse ás fonte de enerxía eólica, fronte ao 16,9% investido nas centrais minihidráulicas e o 2,1% dedicado ás instalacións de enerxía solar.

En termos de crecemento da potencia instalada cómpre salientar a enerxía eólica, que nos últimos anos rexistrou un importante desenvolvemento. Ao longo de 2004 a potencia instalada medrou en 245 MW, para acadar unha potencia eléctrica instalada de 1.824 MW, o que representa o 35,7% da potencia eléctrica instalada con enerxías renovables e o 22,2% da potencia total instalada en Galicia. Comparado co total estatal, Galicia acolle no último ano o 22,8% da potencia eléctrica instalada xerada por esta fonte enerxética, sendo esta porcentaxe do 26,9% en 2003.

Ademais desta enerxía eólica, o devandito **cadro 1.2.28.** reflicte que a potencia instalada xerada pola enerxía hidráulica ascendeu a 2.997 MW (o 21,8% do total estatal), o que representa o 58,6% da potencia instalada coas fontes de enerxía renovable e o 36,5% da potencia total instalada. No caso da minihidráulica, a potencia instalada foi de 240 MW e a xerada pola biomasa, de 52 MW.

Canto á electricidade neta xerada polas fontes de enerxía renovables, esta acadou en 2004 os 896 Ktep, 135 ktep menos que no ano anterior. Comparado coa electricidade neta total xerada en Galicia, esta representa o 36,4% fronte o 40,7% do ano anterior. A electricidade neta xerada pola centrais hidráulicas acadou as 476 Ktep (o 53,1% do total xerado polas fontes de enerxía renovables) e polos parques eólicos de 357 Ktep (o 39,8% da electricidade neta xerada por este tipo de enerxías).

• Productos petrolíferos

A diferencia do acontecido en 2003, o **cadro 1.2.28.** reflicte unha caída do peso relativo do consumo de Galicia no total español, que pasa do 7,4% de 2003 ao 7,1% de 2004. A demanda destes productos acadou no último ano un total de 3.518,2 miles de toneladas métricas, 0,5% menos que no ano anterior, en tanto que no conxunto do Estado o consumo de petróleo medra un 3,5% respecto ao ano precedente. O devandito cadro indica que o consumo de gasóleos representa o 63,4% do total de productos petrolíferos consumidos en Galicia, sendo a importancia relativa do consumo de fuel óleo e das gasolinas do 24,6% e do 11,2%, respectivamente. Cómpre salientar, dunha banda, que o peso relativo do

Consumo de produtos petrolíferos 2003-04

2004

	Gasolinas	Gasóleos	Querosenos	Fuel óleos	Total
			(en toneladas métricas)		
A Coruña	153.339	840.966	28.691	394.333	1.417.329
Lugo	49.735	355.153	58	344.584	749.530
Ourense	51.480	279.874	-	51.466	382.820
Pontevedra	138.308	755.931	12.835	61.464	968.538
Total	392.862	2.231.924	41.584	851.847	3.518.217
Total España	7.730.772	31.532.068	4.908.164	5.551.618	49.722.622
Galicia/España *(%)*	5,1	7,1	0,8	15,3	7,1

2003

	Gasolinas	Gasóleos	Querosenos	Fuel óleos	Total
			(en toneladas métricas)		
A Coruña	156.167	818.282	30.330	472.773	1.477.551
Lugo	51.594	346.558	-	325.798	723.950
Ourense	52.420	267.373	-	47.300	367.092
Pontevedra	139.424	742.448	12.577	71.875	966.323
Total	399.604	2.174.660	42.906	917.746	3.534.917
Total España	8.065.416	29.743.373	4.377.589	5.840.033	48.026.411
Galicia/España *(%)*	5,0	7,3	1,0	15,7	7,4

Fonte: *Asociación Española de Operadores Petrolíferos*

CADRO 1.2.28. ▲

consumo de fuel óleos no total estatal, foi do 15,3%, e por outra, a escasa importancia relativa do consumo do queroseno co 0,8%.

- **Industria da automoción**

A **producción total** de vehículos automóbiles en Galicia volveu a descender no ano 2004, rexistrándose esta caída tanto no caso das furgonetas coma dos turismos. O número total de vehículos situouse nos 458.839, un 2,9% inferior respecto á producción do ano precedente, dos que 259.806 corresponde á producción de furgonetas (un 4,9% menos que bo ano anterior) e 199.033 corresponden a turismos (un 0,3% menos que en 2003).

O *cluster* de automoción, que non inclúe o centro PSA en Vigo, está composto por 61 empresas, que acollen un total de 13.206 traballadores (un 9% máis que no ano anterior). A súa facturación, despois dunha medra dun 7% respecto a 2003, ascendeu en 2004 a 2.247 millóns de euros.

- **Industria naval**

Ao longo dos tres primeiros trimestres do ano 2004, o número de contratos novos ascende a 12, catro menos menos que no mesmo período do ano anterior. A pesar deste descenso, o **cadro 1.2.29.** reflicte unha forte medra do arqueo, que acada as 94.221 toneladas, máis de sesenta miles de toneladas máis que nos primeiros nove meses. Ao igual que no ano anterior, todos os contratos rexistrados son contratos para exportación.

No caso da carteira de pedimentos, o número total de contratos ascendeu a 50, vinte e sete menos que no mesmo período do ano 2003, correspondendo

Construcción naval 2003-04

	Novos contratos				Carteira de pedimentos			
	Exportación		Total		Exportación		Total	
	Nº	arqueo (1)	Nº	arqueo (1)	Nº	arqueo (1)	Nº	arqueo (1)
2002	5	49.297	14	92.135	19	176.863	97	448.566
2003	17	50.248	17	50.248	77	376.270	77	376.270
2004 (2)	12	94.221	12	94.221	50	285.511	50	285.511
				(%)				
04/03	-25,0	190,1	-25,0	190,1	-23,1	-12,2	-23,1	-12,2

(1) en Gross Tonnage, equivalente a 1016,041kg
(2) Datos acumulados ao terceiro trimestre do ano
Fonte: *IGE*

▲ CADRO 1.2.29.

todos eles a contratos para a exportación. O arqueo total foi de 285.511 toneladas brutas, unhas corenta mil toneladas inferior á do ano anterior.

No concernente á construcción de grandes buques, trala segregación do grupo naval Izar, cómpre salientar a aprobación das prexubilacións dun total de 1.405 traballadores maiores de 52 anos das dúas factorías da ría de Ferrol (704 traballadores da antiga Bazán e 701 traballadores da antiga Astano).

Construcción

O sector da construcción en Galicia situouse en 2004 como o sector máis dinámico da economía galega, ao presentar o seu VEB unha medra do 3,6%, medio punto porcentual máis que o crecemento do ano anterior. Un dos principais factores impulsores deste maior crecemento foi o investimento en construcción, tanto residencial coma non residencial.

Dende unha perspectiva trimestral, rexístrase unha aceleración do crecemento ao longo do ano, acadando as taxas de crecemento máis elevadas no derradeiro trimestre do ano, cun 3,8% respecto ao mesmo período do ano anterior, e o máis reducido no primeiro trimestre do ano, cun 3,3%.

Comparado co total estatal, o valor engadido xerado por esta rama de actividade representa o 5,9% do VEB total xerado por este sector en España. Ao igual que acontece co sector primario, a importancia relativa deste sector no PIB galego é superior á rexistrada no conxunto do Estado (11,3% en Galicia e 10,2% de media en España).

O devandito dinamismo do sector ten o seu reflexo no mercado de traballo, onde a ocupación estimada pola EPA experimentou unha medra do 4,3% (5,5 miles de persoas máis que no ano precedente). Este notable incremento contrasta co descenso do 2,0% (2,6 miles de traballadores) rexistrado en 2003 (**cadro 1.2.1.**).

A licitación pública de todas as administracións volveu a experimentar en 2004 un ritmo de crecemento superior ao do conxunto do Estado. O **cadro 1.2.30.** reflicte que no último ano, a licitación pública medrou en Galicia un 55,6% respecto ao ano anterior, acadando os 2.577,0 millóns de euros (o 8,1% da licitación en España). Atendendo á distribución segundo tipo de obra en Galicia, a licitación pública en obra civil, tras unha medra de case o 80%, acada os 2.229,0

Licitación pública en Galicia e España 2004-03: distribución segundo administración e tipo de obra

2004

	Galicia						España	G/E
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varias		
	(en miles de €)							*(%)*
Total General	2.576.998	1.157.456	263.189	245.230	479.927	431.195	31.620.026	8,1
Edificación	348.035	148.318	32.401	26.242	83.954	57.120	9.164.959	3,8
Obra Civil	2.228.962	1.009.138	230.788	218.989	395.973	374.075	22.455.067	9,9
Admon. Central	1.575.314	630.267	126.653	166.445	280.907	371.042	10.599.636	14,9
Admon. Autonómica	681.721	400.253	95.773	47.466	78.596	59.633	10.636.949	6,4
Admon. Local	319.962	126.935	40.763	31.320	120.423	520	10.383.441	3,1

2003

	Galicia						España	G/E
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varias		
	(en miles de €)							*(%)*
Total General	1.655.817	769.660	195.914	279.409	332.802	78.032	26.807.443	6,2
Edificación	416.620	142.182	27.335	64.033	134.397	48.672	8.859.233	4,7
Obra Civil	1.239.197	627.478	168.579	215.376	198.405	29.360	17.948.209	6,9
Admon. Central	842.087	420.202	120.057	187.870	113.957	-	11.345.495	7,4
Admon. Autonómica	477.903	203.003	35.569	43.099	118.898	77.333	8.967.785	5,3
Admon. Local	335.828	146.455	40.288	48.440	99.946	698	6.494.163	5,2

2004/2003

	Galicia						España	G/E
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varias		
	(%)							
Total General	55,6	50,4	34,3	-12,2	44,2	452,6	18,0	
Edificación	-16,5	4,3	18,5	-59,0	-37,5	17,4	3,5	
Obra Civil	79,9	60,8	36,9	1,7	99,6	1.174,1	25,1	
Admon. Central	87,1	50,0	5,5	-11,4	146,5		-6,6	
Admon. Autonómica	42,6	97,2	169,3	10,1	-33,9	-22,9	18,6	
Admon. Local	-4,7	-13,3	1,2	-35,3	20,5	-25,5	59,9	

Fonte: *Seopan*

CADRO 1.2.30. ▲

CADRO 1.2.31. ▶

Consumo de cemento nas CC.AA. 2003-04

	2002		2003		03/02
	(en Tm)	*(%)*	*(en Tm)*	*(%)*	*(%)*
Andalucía	9.073.133	19,6	10.365.424	21,6	14,2
Aragón	1.217.207	2,6	1.238.099	2,6	1,7
Asturias	1.059.945	2,3	901.430	1,9	-15,0
Baleares	993.653	2,1	950.095	2,0	-4,4
Canarias	2.434.033	5,3	2.453.154	5,1	0,8
Cantabria	496.661	1,1	507.497	1,1	2,2
Castela-A Mancha	1.834.453	4,0	2.014.256	4,2	9,8
Castela e León	2.927.464	6,3	3.028.135	6,3	3,4
Cataluña	6.438.367	13,9	6.672.210	13,9	3,6
C. Valenciana	6.469.188	14,0	6.700.285	14,0	3,6
Estremadura	928.837	2,0	1.117.300	2,3	20,3
Galicia	2.917.657	6,3	2.857.881	6,0	-2,0
A Coruña	1.229.357	2,7	1.128.705	2,4	-8,2
Lugo	309.094	0,7	360.753	0,8	16,7
Ourense	206.311	0,4	223.981	0,5	8,6
Pontevedra	1.172.895	2,5	1.144.442	2,5	-2,4
Madrid	4.202.232	9,1	3.946.567	8,2	-6,1
Murcia	2.557.038	5,5	2.691.582	5,6	5,3
Navarra	665.736	1,4	704.862	1,5	5,9
País Vasco	1.503.493	3,3	1.369.314	2,9	-8,9
A Rioxa	406.287	0,9	389.950	0,8	-4,0
Ceuta e Melilla	97.840	0,2	97.350	0,2	-0,5
Total	46.223.224	100	48.005.391	100	3,9

Fonte: *Oficemen*

millóns de euros, mentres que a licitación pública en edificación, que descende máis dun 15%, acada os 348,0 millóns de euros.

A licitación pública medrou gracias ao impulso das Administracións central e autonómica, que medran un 87,1% e 42,6% respecto ao ano precedente, respectivamente. En termos absolutos, a licitación pública da Administración central ascendeu a 1.575,3 millóns de euros, fronte aos 681,7 millóns de euros da Administración autonómica e os 320,0 millóns de euros da Administración local. Comparado co total estatal, Galicia acolle case o quince por cento da licitación pública da Administración central, fronte ó 6,4% da licitación das administracións autonómicas e o 3,1% das administracións locais.

A Coruña volve a ser a provincia con maior volume de licitación, con 1.157.456 miles de euros (o 44,9% da licitación en Galicia), seguido de Pontevedra, con 479,9 millóns de euros (18,6%). Estas dúas provincias foron as que presentaron o maior crecemento respecto ao ano precedente, co 50,4% e 44,2%, respectivamente. Asemade, cómpre salientar a caída da licitación na provincia de Ourense (12,2%).

A licitación en obra civil medra nas catro provincias galegas, mentres que no caso da licitación en edificación, só as provincias de A Coruña e Lugo presenta un incremento do valor total de obra licitada.

No que atinxe ao **consumo de cemento**, **cadro 1.2.31.**, este descendeu en Galicia un 2,0% respecto ao ano 2003, acadando as 2.857,9 miles de toneladas. Trala medra do 3,9% rexistrada de media en España, a importancia relativa do consumo galego no total estatal foi do 6,0% en 2004, tres décimas menos que no ano anterior.

- **Datos de vivenda**

Ao longo do ano 2004 iniciáronse en Galicia un total de 34.916 vivendas (o 5,1% das vivendas iniciadas no conxunto do Estado), das que 31.016 corresponden a vivendas libres (o 5,0% do total estatal) e 3.900 vivendas son vivendas protexidas (o 5,6% das vivendas protexidas iniciadas en España). Como se desprende do **cadro 1.2.32.**, case a metade das vivendas iniciadas (47,4%) están emprazadas en A Coruña, fronte ao 33,2% en Pontevedra e o 11,8% de Lugo e o 7,7% en Ourense.

No caso das vivendas rematadas, no ano 2004 finalizáronse un total de 32.621 vivendas, o 5,8% das vivendas rematadas en España. O número de vivendas libres é de 29.345 (o 5,8% das vivendas españolas libres rematadas), e o de vivendas protexidas, de 3.276 (o 5,9% do total estatal). Coma se deduce do devandito **cadro 1.2.32.**, a distribución provincial deste tipo de vivendas é similar ao das vivendas iniciadas.

Os **datos xerais** de vivenda en Galicia recollidos no **cadro 1.2.33.** amosan que o número de edificios de nova planta a construír en Galicia nos primeiros once meses do ano 2004 ascendeu a 6.208 (5.710 edificios residenciais) cunha superficie a construír de 6.225 miles de metros cadrados (en edificación residencial 5.453 miles de metros cadrados). O número de vivendas a construír ascendeu a 30.030 (6.706 vivendas máis que no mesmo período do ano precedente).

Xunto a esta edificación de nova planta, entre xaneiro e novembro de 2004 o número de licencias municipais para rehabilitación de edificios ascendeu a 1.675 e o de licencias para obras de demolición, a 648. Nese período de tempo,

CADRO 1.2.32.

Construción de vivendas en Galicia e España 2003-04

Vivendas iniciadas

		Vivendas libres 2003	Vivendas libres 2004	Vivendas libres 03/04 (%)	Vivendas protexidas 2004	Total viv. iniciadas 2004
Galicia		32.368	31.016	-4,2	3.900	34.916
A Coruña		15.656	14.746	-5,8	1.788	16.534
Lugo		3.541	3.218	-9,1	888	4.106
Ourense		2.367	2.423	2,4	252	2.675
Pontevedra		10.804	10.629	-1,6	972	11.601
España		550.465	621.257	12,9	69.769	691.026
Galicia/España	*(%)*	5,9	5,0		5,6	5,1

Vivendas rematadas

		Vivendas libres 2003	Vivendas libres 2004	Vivendas libres 03/04 (%)	Vivendas protexidas 2004	Total viv. protexidas 2004
Galicia		26.165	29.345	12,2	3.276	32.621
A Coruña		13.231	14.036	6,1	1.498	15.534
Lugo		2.432	2.762	13,6	741	3.503
Ourense		1.766	2.512	42,2	243	2.755
Pontevedra		8.736	10.035	14,9	794	10.829
España		462.730	509.293	10,1	55.510	564.803
Galicia/España	(%)	5,7	5,8		5,9	5,8

(1) Inclúe viviendas protexidas de nova construcción suxeitas a distintos reximenes de protección e as vivendas de promoción pública

Fonte: *Ministerio de Vivenda*

CADRO 1.2.33.

Edificación e vivendas en Galicia e España 2003-04 (1): datos xerais

	Galicia 2003	Galicia 2004	España 2003	España 2004
Edificación de nova planta				
Edificios a construir	5.325	6.208	166.275	165.923
Residencial	4.808	5.710	149.501	149.384
Non residencial	517	498	16.774	16.539
		(en miles m^2)		
Superficie a construir	5.520	6.225	96.422	97.959
Residencial	4.801	5.453	79.664	81.403
Non residencial	719	772	16.758	16.556
Vivendas a construir	25.586	30.030	469.327	488.440
Obras de rehabilitación				
Edificios a rehabilitar	1.413	1.675	28.773	29.688
Vivendas creadas en rehabilitación	1.120	1.185	17.365	18.996
Obras de demolición				
Edificios a demoler	439	648	16.195	16.310
Vivendas a demoler	1.075	1.383	17.844	19.987
Total vivendas	25.631	29.832	468.848	487.449

(1) Os datos de 2004 corresponden aos datos acumulados ata o mes de novembro

Fonte: *Ministerio de Fomento, Boletín Estadístico*

Visados de dirección de obra en Galicia e España 2003-04: distribición segundo obra nova, obras de ampliación e obras de reforma ou ampliación

	Galicia			España		
	2003	2004	04/03	2003	2004	04/03
Obra nova						
			(%)			(%)
Total edificios	7.150	7.775	8,7	221.908	228.517	3,0
Vivendas	6.630	7.315	10,3	209.087	216.462	3,5
Servicios comerciais	179	150	-16,2	4.738	4.185	-11,7
Outros	341	310	-9,1	8.083	7.870	-2,6
			(m^2)			
Superficie a construir	7.257.572	7.128.305	-1,8	126.176.621	134.066.168	6,3
Vivendas	5.994.136	6.243.533	4,2	103.879.916	113.802.584	9,6
Servicios comerciais	572.085	246.396	-56,9	6.889.750	6.463.713	-6,2
Outros	691.351	638.376	-7,7	15.406.955	13.799.871	-10,4
			(en miles de €)			
Presuposto de execución	1.972.007,0	1.975.404,0	0,2	38.798.718,0	42.609.754,0	9,8
Vivendas	1.656.501,0	1.752.762,0	5,8	32.195.393,0	36.729.823,0	14,1
Servicios comerciais	138.397,0	53.734,0	-61,2	1.690.141,0	1.341.720,0	-20,6
Outros	177.109,0	168.908,0	-4,6	4.913.184,0	4.538.211,0	-7,6
Obras de ampliación						
Total edificios	513	574	11,9	9.825	10.221	4,0
Vivendas	370	435	17,6	7.249	8.151	12,4
Outros	143	139	-2,8	2.576	2.070	-19,6
			(m^2)			
Superficie a construir	189.169	258.225	36,5	2.887.568	2.467.355	-14,6
Vivendas	97.321	110.727	13,8	993.232	1.157.119	16,5
Outros	91.848	147.498	60,6	1.894.336	1.310.236	-30,8
			(en miles de €)			
Presuposto de execución	53.272,5	69.452,7	30,4	716.519,4	809.933,6	13,0
Vivendas	30.471,7	33.714,5	10,6	328.377,5	388.141,9	18,2
Outros	22.800,8	35.738,2	56,7	388.141,9	421.791,7	8,7
Obras de reforma e/ou restauración						
Total edificios	1.032	1.335	29,4	30.888	32.923	6,6
Vivendas	707	948	34,1	22.362	24.324	8,8
Outros	325	387	19,1	8.526	8.599	0,9
			(en miles de €)			
Presuposto de execución	110.424,2	144.779,6	31,1	2.241.506,9	2.370.168,2	5,7
Vivendas	54.025,1	63.441,7	17,4	1.015.603,0	1.175.174,8	15,7
Outros	56.399,1	81.337,9	44,2	1.225.903,9	1.194.993,4	-2,5

Fonte: *Ministerio de Fomento, Boletín Estadístico*

▲ CADRO 1.2.34.

o número total de vivendas creadas en rehabilitación foi de 1.185, e o de vivendas a demoler, a 1.383.

En relación aos visados de dirección de obra nova en 2004, o número de edificios ascendeu a 7.775 (un 8,7% superior á do ano anterior) dos que 7.315 corresponderon a vivendas. A superficie total a construír descende no último ano un 1,8% respecto ao ano anterior, acadando os 7.128,3 miles de metros cadrados dos que 6.243,5 miles de metros cadrados corresponden a vivendas. O presuposto de execución permaneceu practicamente constante, acadou os 1.975,4 millóns de euros (un 0,2% superior á do ano anterior) dos que 1.752,8 millóns de euros corresponderon a vivendas.

Como reflicte o **cadro 1.2.34.**, en 2004 houbo 150 visados de dirección de obra nova en Galicia no caso do servizos comerciais e almacéns, vinte e nove

Certificacións de fin de obra en Galicia e España 2003-04

	Galicia 2003	Galicia 2004	España 2003	España 2004
Nº de certificados	3.781	4.386	86.018	92.764
Nº de edificios	4.696	5.363	138.754	144.669
Promotor privado	4.648	5.337	137.356	143.297
Persoas físicas e Cominidades de propietarios	2.383	2.823	54.935	58.567
Sociedades mercantís	2.204	2.391	77.249	79.445
Cooperativas	7	53	2.619	2.244
Outros	54	70	2.553	3.041
Administracións públicas	48	26	1.398	1.372
Nº de vivendas	22.174	23.921	459.135	496.785
Promotor privado	21.908	23.902	455.569	489.551
Persoas físicas e Cominidades de propietarios	3.649	3.894	74.328	76.933
Sociedades mercantís	17.976	19.263	364.338	391.033
Cooperativas	122	602	9.963	12.842
Outros	161	143	6.940	8.743
Administracións públicas	266	19	3.566	7.234
		(en miles de €)		
Valor liquidación da execución. Material das obras	1.069.714,9	1.239.233,2	26.693.254,2	29.918.213,4

Fonte: *Ministerio de Fomento, Boletín Estadístico*

CADRO 1.2.35. ▲

menos que en 2003, acadando a superficie a construír os 246,4 miles de metros cadrados (un 56,9% menos que no ano anterior). O presuposto de execución destes servizos comerciais reduciuse un 61,2% ata os 53,7 millóns de euros.

O número de visados de dirección de obras de ampliación ascendeu ata os 574 (61 visados máis que en 2003) dos que 435 visados corresponderon a vivendas. A superficie total a construír ascendeu a 258.225 metros cadrados, un 36,5% superior á do ano anterior, e o presuposto de execución a 69.452,7 miles de euros, un 30,4% superior ao do ano anterior.

No concernente aos visados de obras de reformas e/ou restauración, o devandito **cadro 1.2.34.** reflicte que se concederon un total de 1.335 visados, 303 visados máis que no ano precedente. O presuposto de execución experimentou un crecemento do 31,5% respecto ao existente en 2003, acadando un valor de 144.779,6 miles de euros.

O **cadro 1.2.35.** recolle a medra do 16,0% experimentada polo número de certificacións fin de obra en Galicia, acadando os 4.386 certificados, o que representa o 4,7% do número de certificados totais en España. O número total de edificios ascendeu a 5.363 (un 14,2% máis que en 2003), dos que 5.337 corresponden a promotores privados e 26 a administracións públicas. O número de vivendas foi de 23.921 (23.902 corresponden a promotores privados).

Servizos

Este sector experimentou en 2004 un crecemento do 3,3% como consecuencia da medra do 3,6% nos servizos non comerciais e do 3,2% nos servizos de mercado. En comparación coa evolución seguida no ano anterior, a aceleración no ritmo de crecemento do sector é atribuíble en boa medida á forte recuperación experimentada polos servizos de mercado, que medran dende o 2,1% de 2003 ata o devandito 3,2% do último ano.

Influenciado polo Xacobeo, o sector do turismo foi a actividade económica que tivo un comportamento máis expansivo. En 2004 rexístranse fortes aumentos tanto no número de viaxeiros coma de pernoitas, que se deixaron sentir tanto

na hostalería, como no transporte de pasaxeiros (o transporte aéreo de pasaxeiros medra un 9,8%), nas actividades anexas ao transporte e axencias de viaxes e no comercio polo miúdo.

Atendendo aos datos da *Contabilidad regional de España* (fonte INE), o valor total da **producción do sector servizos** galego en 2004, medida a través do seu valor engadido bruto a prezos básicos (prezos correntes), ascendeu a 25.306,6 millóns de euros, o que representa o 5,0% do total estatal. Comparado co resto das comunidades autónomas, Galicia é a sétima comunidade con maior peso relativo no conxunto do Estado, por detrás de Madrid, Cataluña, Andalucía, a Comunidade Valenciana, País Vasco e Castela e León.

O subsector dos servizos de mercado produciu en Galicia un total de 19.337,4 millóns de euros (o 4,8% da producción española) e o subsector de servizos non comerciais, 5.969,2 millóns de euros, o 5,6% do total estatal.

A importancia relativa da producción das actividades englobadas dentro do sector servizos no VEB total a prezos básicos da economía galega é do 64,2% en 2004 fronte ao 68,4% de media en España. Se considerámo-la desagregación entre os subsectores de servizos non comerciais e de mercado, cómpre salientar que mentres que o primeiro ten un peso superior no VEB galego que no caso da media española (15,1% e 14,4%, respectivamente), o subsector dos servizos de mercado ten maior importancia relativa na economía española que na galega (54,0% e 49,1%, respectivamente).

No que atinxe ao **emprego**, a poboación ocupada no sector servizos medrou no último ano en 19,4 miles de persoas (un 3,2% respecto ao ano precedente), situándose nas 621,5 miles de persoas. O sector acolle o 57,3% das persoas ocupadas en Galicia, un punto porcentual máis que no ano anterior.

As ramas de actividade máis importantes en canto o número total de traballadores son as de "comercio por xunto e polo miúdo", "outros servizos" e a de "administración pública, defensa nacional e seguridade social", que acollen en conxunto a case seis de cada dez ocupados.

O sector servizos acolle o 77,7% das empresas galegas rexistradas a un de xaneiro de 2005. Das 144.316 empresas que realiza actividades englobadas dentro deste sector económico, 55.399 empresas pertencen o subsector do comercio, acollendo o subsector da hostalería 21.716 empresas e o dos transportes, 13.320 empresas. Estas tres ramas de actividade acollen máis do sesenta por cento das empresas do sector (**cadro 1.2.36.**).

• Comercio

O número de empresa dedicadas ao comercio por xunto e intermediarios de comercio, agás vehículos de motor e motocicletas (actividade 51 da CNAE-93) ascendeu a 13.712 empresas, o 6,4% das empresas españolas. Como reflicte o **cadro 1.2.36.**, o 45,3% (6.208) das empresas corresponde a empresas sen asalariados e o 28,1 por cento (3.849 empresas) a sociedades con un ou dous asalariados.

O subsector "productos alimenticios, bebidas e tabaco" é o máis importante en Galicia atendendo ao número total de empresas, 3.606 empresas (o 26,3% das empresas maioristas galegas). Asemade, cómpre salientar a importancia relativa do comercio por xunto de materias primas agrarias e de animais vivos, ao acoller Galicia o 10,9% das empresas pertencentes a este subsector en España.

Empresas do sector servizos en Galicia e España a 1 de xaneiro de 2005: distribución segundo ramas de actividade

	Galicia			España		
	Total	Sen asalairados	1-2 asalariados	Total	Sen asalairados	1-2 asalariados
Comercio	55.399	28.129	17.275	841.459	427.970	255.746
Venda, mantemento e reparación vehículos de motor, motocicletas e ciclomotores	5.592	1.752	2.069	77.173	26.978	27.925
C. por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos motor e motocicletas	13.712	6.208	3.849	213.907	97.897	57.184
C. polo miúdo, agás comercio vehículos de motor, motocicicletas e ciclomotores	36.095	20.169	11.357	550.379	303.095	170.637
Hostelería	21.716	10.108	7.887	283.103	123.795	94.566
Transporte	13.320	7.480	3.719	228.612	139.295	55.425
Terrestre; transporte por tuberías	12.164	7.130	3.359	205.822	131.424	48.760
Marítimo, de cabotaxe e por vias de navegación interiores	40	13	10	469	135	109
Aéreo e espacial	1	1	-	198	72	34
Actividades anexas; actividades de axencias viaxes	1.115	336	350	22.123	7.664	6.522
Correos e telecomunicacións	351	198	64	7.664	3.586	1.666
Intermediación financeira, agás seguros e plans de pensións	33	12	6	1.510	501	344
Seguros e plans de pensións, agás S.S. obrigatoria	38	12	14	913	208	259
Actividades auxiliares á intermediación financiera	3.556	2.370	963	51.226	35.606	12.005
Actividades inmobiliarias	6.435	3.831	1.956	147.421	80.521	48.018
Aluguer maquin. e equipo sen operario, efect. persoais e enseres domésticos	1.057	523	360	25.382	13.706	7.296
Actividades informaticas	1.100	637	263	30.261	17.885	6.782
Investigacion e desenvolvemento	673	581	63	15.253	13.351	1.136
Outras actividades empresariais	20.048	12.722	4.664	409.379	264.932	89.471
Educación	3.314	1.505	840	55.634	26.221	11.979
Actividades sanitarias e veterinarias, servizo social	6.115	3.222	2.068	114.495	67.851	30.289
Actividades de saneamiento público	275	115	70	4.703	1.779	1.219
Actividades asociativas	1.392	232	688	29.004	7.917	12.632
Actividades recreativas, culturais e deportivas	3.397	1.606	1.106	65.976	34.648	17.815
Actividades diversas de servizos persoais	6.097	2.721	2.585	90.077	43.778	34.204
Total empresas de servizos	144.316	76.004	44.591	2.402.072	1.303.550	680.852
Total grupos CNAE93	185.722	91.701	56.461	3.064.129	1.574.166	850.367

Fonte: *INE, Directorio Central de Empresas*

CADRO 1.2.36. ▲

No que atinxe ao comercio polo miúdo, nos datos do *Índice de vendas do comercio polo miúdo* publicado polo IGE, o índice xeral amosa unha medra do 2,4% respecto ao ano anterior, dúas décimas por riba da taxa de crecemento experimentada en 2003. O índice correspondente aos productos do equipamento do fogar foi o que presentou o incremento máis importante, cun 7,6% respecto ao ano precedente, seguido polos productos de equipamento persoa e de alimentación, cun 2,5% e 2,3%, respectivamente.

No concernente á clasificación dos índices segundo actividade principal das empresas comerciais, **cadro 1.2.37.**, o índice de vendas en establecementos non especializados rexistrou un aumento medio do 4,5% respecto ao ano 2003. Un ano máis, salienta o forte crecemento das vendas no caso das grandes superficies (7,3% respecto a 2003). Pola contra, o índice de vendas no caso do comercio especializado considerado no seu conxunto medrou un 1,1% respecto ao ano anterior, descendendo un 5,8% no caso dos productos da alimentación e un 1,1% no caso do equipamento da persoa.

Segundo os datos do Dirce (INE), a 1 de xaneiro de 2005 o número total de empresas pertencentes ao grupo de actividade de"comercio polo miúdo, agás comercio vehículos motor, motocicletas e ciclomotores" (grupo 52, CNAE 93) ascendeu a 36.095 empresas, 78 empresas máis que no mesmo período do ano anterior. O grupo de actividades de "outro comercio polo miúdo de artigos novos en establecementos especializados" é o que acolle o maior número de empresas, con 19.622 empresas (54,4% do total de establecementos de comercio polo miúdo), seguido polo grupo de actividade de "comercio polo miúdo de alimentos, bebidas e tabaco en establecementos especializados", con 6.821 empresas (18,9%).

CADRO 1.2.37.

Comercio interior 2003-04 (1): Índice de vendas polo miúdo

	2003	03/02 (%)	2004	04/03 (%)
Índice xeral	123,2	2,2	126,1	2,4
Clasificación por producto				
Alimentación	125,6	4,0	128,4	2,2
Equipamento persoa	118,8	3,1	121,7	2,4
Equipamento fogar	113,3	0,4	121,9	7,6
Outros bens de consumo	134,7	0,8	137,0	1,7
Clasificación por actividade				
Comercio non especializado	134,6	5,8	140,7	4,5
Grandes superficies	147,4	7,0	158,1	7,3
Resto non especializado	121,1	5,3	125,4	3,6
Comercio especializado	116,9	0,1	118,2	1,1
Alimentación	127,4	-1,5	120,0	-5,8
Equipamento persoa	100,2	-1,9	99,1	-1,1
Equipamento fogar	112,3	-0,6	120,9	7,7
Outros bens de consumo	135,9	2,6	138,3	1,8

(1) medias anuais (Base 1998)
Fonte: *IGE, Indice de vendas do comercio polo miúdo*

• Turismo

As principais características da demanda e oferta turística galega son o predominio do turismo nacional e o elevado grao de estacionalidade. Dunha banda, dos viaxeiros chegados aos establecementos hoteleiros galegos en 2004, o 84,0% son residentes en España, sendo esta porcentaxe do 58,6% no conxunto do Estado. Doutra, o grao de ocupación hoteleira no mes de agosto en Galicia é do 64,7%, mentres que no mes de xaneiro rexistra unha ocupación de 20,3%. Para o conxunto de España, estas porcentaxes acadan o 73,6% en agosto e o 38,9% no mes de xaneiro.

Antes de analizar os principais indicadores da oferta e demanda turística en Galicia, cómpre facer referencia ao sistema de promoción do turismo, que leva a cabo **Turgalicia**. O seu investimento no exercicio de 2004 foi de 8.592,4 miles de euros, un 32,9% inferior ao investido no ano anterior, dos que 8.017,7 miles de euros corresponden ás actividades de promoción (un 35,6% menos que en 2003). A partida máis importante, pola súa contía coma polo seu incremento, é a de xornadas e presentacións, na que se investiu un total de 2.776,0 miles de euros, 484,2 miles de euros máis que en 2003. Asemade, cómpre salientar o incremento da partida dedicada a congresos, que medra en 154,6 miles de euros.

No que atinxe á **oferta turística**, o **cadro 1.2.39.** amosa os principais datos da oferta en Galicia, e indica unha medra do número de prazas de aloxamento no caso dos hoteis, un 6,0% (2.411 prazas hoteleiras máis que no ano precedente), así como un incremento do 7,5% (375 prazas) nas prazas nos establecementos de turismo rural. No caso do turismo termal, o ano 2004 rexistrou un importante crecemento deste tipo de establecementos. Os 19 balnearios galegos, oito máis que no ano anterior, ofertan un total de 2.560 prazas fronte ás 1.342 prazas do ano anterior. Trala apertura do parador de Santo Estevo, no concello de Nogueira de Ramuín, os 11 paradores galegos tiñan un total de 1.328 prazas, un 13,7% máis que no ano 2003.

Outras ofertas de turismo e ocio de Galicia son a estación de esquí de Manzaneda, as prazas en portos deportivos, os 73 espazos naturais declarados zonas de especial protección dos valores naturais, así como con 6 parques naturais, cunha superficie de 40.661,9 hectáreas, un parque nacional, o das Illas Atlánticas de Galicia (composto polos arquipélagos de Cortegada, Sálvora, Ons e

CADRO 1.2.38.

Investimentos de Turgalicia 2003-04

	2003	2004	04/03
	(en €)		(%)
Inmovilizado inmaterial	106.974,95	347.608,34	224,9
Estudios e traballos técnicos	58.351,60	52.858,19	-9,4
Aplicacións informáticas	48.623,35	294.750,15	506,2
Inmovilizado material	245.048,24	227.135,51	-7,3
Utillaxe e fotolitos	-	128,76	-
Instalacións eléctricas	2.050,78	2.117,78	3,3
Instalacións para tratamento de fluidos	-	10.829,17	-
Outras instalacións	6.595,99	19.389,81	194,0
Enseres e equipos de oficina	69.972,95	80.477,56	15,0
Mobles	17.045,38	6.060,40	-64,4
Equipo informático	149.383,14	107.784,03	-27,8
Elementos de transporte interno	-	348,00	-
Promoción	12.457.663,28	8.017.683,99	-35,6
Edicións	1.335.040,62	1.323.749,04	-0,8
Campañas publicitarias	4.647.554,40	1.665.542,33	-64,2
Convenios e patrocinios	1.990.593,54	32.545,12	-98,4
Feiras	1.304.490,47	1.354.849,78	3,9
Congresos	1.249,79	155.883,37	12.372,8
Xornadas e presentacións	2.291.769,28	2.776.002,85	21,1
Viaxes de familiarización	194.643,50	121.538,30	-37,6
Colaboracións	120.524,03	183.444,50	52,2
Axudas para formación	37.088,68	27.750,53	-25,2
Outras accións de promoción	534.708,97	376.378,17	-29,6
Total	12.809.686,47	8.592.427,84	-32,9

Fonte: *Turgalicia*

CADRO 1.2.39.

Oferta turística 2003-04: distribución segundo tipo de establecemento

	2003			2004		
	número	habitacións	prazas	número	habitacións	prazas
Hoteis	582	22.263	39.909	628	23.534	42.320
Hostais e pensións	739	10.513	18.095	758	10.283	17.865
Casas de hóspedes e fondas	866	6.435	10.898	642	4.959	8.403
Hoteis apartamento	-	-	-	3	305	666
Campings	112	-	33.314	113	-	34.721
Apartamentos	-	-	-	60	706	2.553
Establecementos de turismo rural	444	2.554	5.017	471	2.745	5.392
Cidade de vacacións	4	436	937	-	-	-
Paradores	10	598	1.168	11	677	1.328
Balnearios	11	714	1.342	19	1.324	2.560
	número		prazas	número		prazas
Restaurantes	5.108		313.056	5.070		315.544
Cafeterías	1.521		94.007	1.498		92.987

Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de datos da *Dirección Xeral de Turismo*

Cíes, cunha superficie de 8,495,8 hectáreas), 5 monumentos naturais, cunha superficie total de 304,4 hectáreas, e 5 humidais protexidos, cunha superficie de 7.749,04 hectáreas, e un riquísimo patrimonio histórico cultural que axudan a defini-la oferta turística galega.

O turismo en Galicia, ao igual que en España, caracterízase por unha forte estacionalidade. O grao de ocupación hoteleira ponderado por praza en Galicia, tralo descenso dos anos anteriores, rexistrou unha medra de case cinco puntos porcentuais, acadando unha media de 37,90% (un 53,58% de media en España). O grado de ocupación por prazas en fin de semana situouse en 42,22%, case seis puntos e medio por riba da ocupación media total (58,90% no conxunto do Estado). En Galicia, o grao de ocupación máximo rexistrouse no mes de agosto

cun 64,7%, e o mínimo en xaneiro, cun 20,3%, namentres que no conxunto do Estado, a ocupación máxima e mínima foi do 73,6% e 38,9%. Cómpre salientar que, a diferencia do acontecido no conxunto de España, no último ano amplíase a distancia entre máximos e mínimos (44,4 puntos porcentuais en 2004 fronte aos 34,7 puntos en 2003).

Tendo en conta a porcentaxe de establecementos hoteleiros conectados a internet, ao longo do último ano continuou o proceso de modernización dos hoteis galegos. En 2004, o 29,21% dos establecementos declarou dispor de conexión a internet, cifra superior en 3,4 puntos á observada en 2003. Non obstante, este ritmo de crecemento é inferior á media estatal, que tras unha mellora de máis de cinco puntos, acada o 46,02%.

Coincidindo coa celebración do Xacobeo, o **número de viaxeiros** chegados aos establecementos hoteleiros galegos rexistrou unha forte medra no último ano, acadando os 3.683.725 viaxeiros (632.338 viaxeiros máis que no ano anterior), o que representa o 5,5% dos viaxeiros no conxunto do Estado. O **cadro 1.2.41.** amosa como unha das características do turismo galego o elevado peso relativo dos viaxeiros residentes en España, xa que 84 de cada cen viaxeiros son residentes en España, fronte aos 50 de cada cen no conxunto do Estado.

Atendendo á distribución provincial, A Coruña e Pontevedra acollen o 80,0% dos viaxeiros chegados a Galicia (1,1 puntos máis que en 2003), sendo esta porcentaxe do 87,1% no caso dos viaxeiros residentes no estranxeiro. Comparado cos datos do ano anterior, cómpre salientar que, a diferencia do acontecido nese ano, as catro provincias galegas presentan unha medra do número de viaxeiros, tanto residentes coma non residentes, sendo A Coruña a que rexistra o maior incremento, con 343.261 persoas máis, seguido Pontevedra, con 195.612 viaxeiros máis.

Ao igual que no caso dos viaxeiros chegados a estes establecementos, ao longo do ano 2004 as pernoitas experimentaron unha medra superior ao 20% respecto os datos do ano precedente, acadando unha cifra de 7,9 millóns. Esta medra supera en máis de 18 puntos tanto á taxa de variación do ano anterior como á medra media no conxunto do Estado.

A estadía media nos establecementos hoteleiros galegos permaneceu practicamente constante nos 2,1 días (no conxunto do Estado esta descende unha décima, ata os 3,5 días). En Galicia, tanto no caso dos viaxeiros residentes en España como no dos estranxeiros, a estadía media mantense constante nos 2,2 e 1,9 días, respectivamente. A media española é de 2,6 días no caso dos viaxeiros residentes en España e de 4,9 días no caso dos estranxeiros (2,6 e 5,0 días no ano anterior).

O crecemento medio dos prezos hoteleiros ao longo do exercicio 2004 foi en Galicia de 3,2%, máis do dobre da media estatal (1,5% respecto a 2003). Os ingresos por habitación ocupada incrementáronse un 7,1% en Galicia, sendo esta medra do 3,5% no conxunto do Estado.

No concernente aos indicadores de demanda dos establecementos de **turismo rural**, o número de viaxeiros aloxados nestes establecementos acadou os 164.024 viaxeiros, un 28,7% máis que en 2003, sendo o número de pernoitas de 344.839, un 22,6% superior ao rexistrado no ano anterior. Comparado co total estatal, Galicia acolle o 9,3% dos viaxeiros e o 6,3% das pernoitas.

CADRO 1.2.40.

Graos de ocupación por praza e estadía media en establecementos hoteleiros 2002-04

	Grao de ocupación					
	Galicia			España		
	Total	Valor máximo	Valor mínimo	Total	Valor máximo	Valor mínimo
2002	34,5	65,6	23,3	55,3	75,1	44,7
2003	32,9	60,7	20,9	54,5	74,3	39,3
2004	37,9	64,7	20,3	53,6	73,6	38,9

	Estadía media					
	Galicia			España		
	Total	Españois	Estranxeiros	Total	Españois	Estranxeiros
2002	2,4	2,5	2,0	3,7	2,6	5,1
2003	2,1	2,2	1,9	3,7	2,6	5,0
2004				3,5		

Fonte: *INE, Encuesta de ocupación hotelera*

CADRO 1.2.41.

Viaxeiros, pernoctacións e estadía media en establecementos hoteleiros 2003-04

2004 (1)

	Viaxeiros			Pernoctacións			Estadía media
	Total	Residentes en España	Residentes no estranxeiro	Total	Residentes en España	Residentes no estranxeiro	
Galicia (2)	3.683.725	3.095.463	588.262	7.890.889	6.748.745	1.142.144	2,14
A Coruña	1.666.760	1.346.803	319.957	3.331.608	2.727.320	604.288	2,00
Lugo	453.242	399.868	53.374	744.408	671.953	72.455	1,64
Ourense	284.570	261.998	22.572	531.613	475.575	56.038	1,87
Pontevedra	1.279.153	1.086.794	192.359	3.283.260	2.873.897	409.363	2,57
España	66.772.792	39.142.858	27.629.934	234.919.282	99.878.034	135.041.248	3,52

2003

	Viaxeiros			Pernoctacións			Estadía media
	Total	Residentes en España	Residentes no estranxeiro	Total	Residentes en España	Residentes no estranxeiro	
Galicia	3.051.382	2.519.484	531.898	6.480.298	5.481.059	999.239	2,12
A Coruña	1.323.499	1.016.812	306.687	2.661.587	2.119.270	542.317	2,01
Lugo	386.701	349.668	37.033	629.650	578.546	51.104	1,63
Ourense	257.641	238.644	18.997	476.953	430.021	46.932	1,85
Pontevedra	1.083.541	914.360	169.181	2.712.108	2.353.222	358.886	2,50
España	62.531.379	35.282.770	27.248.609	228.160.906	91.295.421	136.865.485	3,65

(1) datos provisionais
(2) Información procedente do declarativo sobre totais de entradas de viaxeiros e pernoctacións do mes

Fonte: *INE, Encuesta de ocupación hotelera*

CADRO 1.2.42.

Establecementos de turismo rural en Galicia 2004. Número de viaxeiros e pernoiras, grao de ocupación e estadía media (1)

	Viaxeiros		Pernoitas		Grao de ocupación por praza		Estadía media
					media	fin de semana	
		(%)		*(%)*	*(%)*		*(en días)*
A Coruña	52.597	32,1	117.384	34,2	24,7	36,1	2,23
Lugo	50.414	30,8	87.090	25,3	16,8	26,6	1,73
Ourense	26.355	16,1	48.756	14,2	17,1	29,3	1,85
Pontevedra	34.424	21,0	90.458	26,3	15,5	23,1	2,63
Total	163.790	100	343.688	100	18,5	28,3	2,10

(1) media anual

Fonte: *IGE, Estatística de ocupación no turismo rural*

Transporte de mercadorías e pasaxeiros 2003-04: datos xerais

		Mercadorías				Pasaxeiros		
		2003	2004	04/03 (%)		2003	2004	04/03 (%)
Estrada (1)	*(en miles de Tm.)*	83.115	92.113	10,8	*(en miles de persoas)*	57.784	58.128	0,6
Ferrocarril (2)	*(en Tm.)*	3.759.889	4.076.508	8,4	*(en persoas)*	5.638.152	5.893.851	4,5
Marítimo (3)		28.589.696	30.683.638	7,3		121.161	141.133	16,5
Marítimo (4)			1.720.297					
Aéreo (5)		6.994.915	6.507.526	-7,0		2.721.407	2.987.910	9,8

(1) Os datos de transporte de pasaxeiros por estrada refírense unicamente ó transporte urbano en autobús
(2) sumados orixe e destino
(3) tráfico nos portos do Estado
(4) tráfico nos portos de Portos Galicia.
(5) No caso dos pasaxeiros non se inclúen pasaxeiros en tránsito directo internacional nin Outras Clases de Tráfico (OTC), e no caso das mercadorías, non se inclúen as mercadorías en OTC
Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de datos do *INE, Puertos del Estado, Portos Galicia, Renfe e AENA*

▲ CADRO 1.2.43.

As provincias de A Coruña e Lugo son as que acollen o maior número de viaxeiros, con 52.597 e 50.414 viaxeiros, en tanto que no caso das pernoitas, salienta A Coruña, con 117.384 pernoitas, superando a Pontevedra e Lugo, con 90.458 e 87.090 pernoitas, respectivamente. A estadía media nos establecementos galegos en 2004 foi, segundo os datos do IGE, de 2,10 días, rexistrándose as estadías medias máis elevadas nos establecementos de Pontevedra e A Coruña, con 2,63 días e 2,23 días, respectivamente.

Atendendo á procedencia dos viaxeiros entrados nos establecementos de turismo rural, cómpre salientar que catro de cada dez viaxeiros son galegos, e que dous de cada dez son madrileños. Noventa e dous de cada cen persoas que se aloxaron nestes establecementos en 2004 son residentes en España.

O grao de ocupación por praza ascendeu no ano 2004 en Galicia a 18,5%, sendo esta porcentaxe case dez puntos superior no fin de semana (28,3% de media en Galicia). Os establecementos da provincia de A Coruña son os que presentan os graos de ocupación máis elevados, co 24,7% e 36,1%, respectivamente, seguido polos de Ourense, cunha media anual do 17,1% e do 29,3% nos fins de semana.

• Transporte

Unha primeira aproximación ao estudio dos transportes está recollida no **cadro 1.2.43.**, onde se resumen os datos do transporte de mercadorías e viaxeiros nas diferentes modalidades de transporte. O transporte por estrada é o máis importante á hora de falar tanto do tráfico de pasaxeiros como no de mercadorías. Séguenlle en importancia o ferrocarril, no que ao tráfico de pasaxeiros se refire, e o marítimo, no caso das mercadorías.

A venda total de combustibles líquidos volve a descender en 2004, acadando un total de 3.104,2 miles de toneladas, un 6,0% menos que en 2003. Coma no ano anterior, esta caída prodúcese tanto pola caída das vendas de gasolinas, que presentan un descenso do 1,7%, como dos outros combustibles, cunha caída do 27,6%. Pola contra, as vendas de gasóleo rexistran no último ano unha medra do 0,5% respecto ás vendas de 2003.

Ao longo do ano 2004 volve a medrar o número de vehículos matriculados, acadando os 97.144 vehículos, 9.145 máis (un 10,4%) que os matriculados no ano anterior. Este incremento prodúcese nos diferentes tipos de vehículos, sendo o máis acusado en termos relativos o experimentado no caso das motocicletas, cunha medra do 64,7% (1.707 motocicletas máis). En termos absolutos, o aumen-

CADRO 1.2.44.

Transporte urbano: viaxeiros transportados en autobús nas CC.AA. 2003-04 (1)

	2003	2004	04/03
	(en miles de persoas)		*(%)*
Andalucía	238.713	240.086	0,6
Aragón	111.302	114.086	2,5
Asturias	35.030	33.237	-5,1
Canarias	55.628	54.743	-1,6
Castela e León	69.217	69.094	-0,2
Castela - A Mancha	17.292	17.557	1,5
Cataluña	290.702	290.665	0,0
C. Valenciana	137.903	137.726	-0,1
Estremadura	13.983	13.929	-0,4
Galicia	57.526	58.128	1,0
Madrid	494.197	497.068	0,6
Murcia	24.092	25.393	
País Vasco	64.974	67.106	3,3
Outras	87.273	89.257	2,3
Total	1.697.832	1.708.075	0,6

(1) datos provisionais
Fonte: *INE, Estadística de transporte de viajeros*

to de matriculacións máis acusado prodúcese no caso dos turismos, con 6.568 vehículos máis que en 2003 (9,0%).

No caso do **transporte urbano**, o número de viaxeiros transportados en autobús rexistrou un incremento do 1,0% en relación ao ano 2003, acadando os 58.128 miles de viaxeiros en 2004. Comparado co total estatal, estes viaxeiros representan o 3,4% do total de viaxeiros transportados en autobús.

No concernente ao **transporte de mercadorías por estrada**, o **cadro 1.2.45.** reflicte que ao longo do ano 2004 o número de toneladas transportadas en Galicia medrou un 10,8%, sendo este incremento case dous puntos inferior ao rexistrado no conxunto do Estado. O volume total de mercadorías transportadas ascendeu a 92.113 miles de toneladas (o 6,9% do total estatal), o que a converte na oitava comunidade en canto a volume de mercadorías transportadas se refire, por detrás de Cataluña, Andalucía, C. Valenciana, Castela e León, Madrid Castela A Mancha e País Vasco.

O devandito cadro amosa a que en Galicia a importancia relativa do comercio interrexional no tráfico total galego en 2004 foi do 22,9%, sendo en España esa porcentaxe do 22,8% no mesmo período de tempo.

O número de viaxeiros con orixe e destino nas estacións galegas de **ferrocarril** en 2004 ascendeu ata as 5.893,9 miles de persoas, un 4,5% superior ao rexistrado no ano anterior. No último ano medrou tanto o número de persoas que saíron e chegaron ás estacións galegas, subindo ao tren en Galicia un total de 2.957,6 miles de persoas (un 4,6% máis que en 2003) e baixaron 2.936,3 miles de persoas (un 4,4% menos). O tráfico de pasaxeiros con destino e orixe en Galicia medrou nas catro provincias galegas, sendo os incrementos rexistrados en Lugo os máis acusados, cun 5,5% de pasaxeiros máis, e de A Coruña e Pontevedra, cunha medra do 4,9%.

Pola banda dos transportes de mercadorías, **cadro 1.2.46.**, en 2004 creceu o volume total de mercadorías transportadas un 8,4% respecto ao ano anterior. Das 4.076,5 miles de toneladas transportadas, o 57,1% tivo o seu destino Galicia (un 6,2% máis que no ano anterior) en tanto que o 42,9% restante tivo a súa

Transporte interior por estrada 2003-04: mercadorías cargadas e descargadas nas CC.AA

	2003	2004	04/03
	(en miles de Tm.)		*(%)*
Andalucía			
total	196.597	238.848	21,5
%interrexional	20,6	19,1	
Aragón			
total	67.853	67.577	-0,4
%interrexional	51,5	60,1	
Asturias			
total	38.200	47.480	24,3
%interrexional	40,9	34,8	
Baleares			
total	17.218	15.660	-9,0
%interrexional	-	-	
Canarias			
total	20.537	25.178	22,6
%interrexional	-	-	
Cantabria			
total	32.212	31.374	-2,6
%interrexional	43,0	49,2	
Castela A Mancha			
total	96.580	114.346	18,4
%interrexional	57,2	55,9	
Castela e León			
total	129.203	141.146	9,2
%interrexional	40,4	42,5	
Cataluña			
total	235.146	260.021	10,6
%interrexional	24,9	24,4	
Com. Valenciana			
total	194.847	223.819	14,9
%interrexional	33,4	32,7	
Extremadura			
total	26.261	27.641	5,3
%interrexional	44,6	45,1	
Galicia			
total	83.115	92.113	10,8
%interrexional	26,5	22,9	
Madrid			
total	118.817	138.679	16,7
%interrexional	54,6	55,7	
Murcia			
total	56.516	65.469	15,8
%interrexional	55,3	56,2	
Navarra			
total	38.968	39.734	2,0
%interrexional	55,4	57,9	
País Vasco			
total	89.184	97.977	9,9
%interrexional	47,7	49,4	
A Rioxa			
total	17.954	17.303	-3,6
%interrexional	65,1	66,7	
Total			
total	1.187.819	1.338.873	12,7
%interrexional	22,8	22,8	

Fonte: *Ministerio de Fomento, Boletín Estadístico*

CADRO 1.2.45.

CADRO 1.2.46.

Tráfico ferroviario de viaxeiros e mercadorías 2003-04

	Orixe				Destino			
	2003		2004		2003		2004	
	Viaxeiros	Mercadorías *(en Tm.)*	Viaxeiros	Mercadorías *(en Tm.)*	Viaxeiros	Mercadorías *(en Tm.)*	Viaxeiros	Mercadorías *(en Tm.)*
A Coruña	1.304.633	808.473	1.371.765	1.012.338	1.274.405	1.152.158	1.333.853	1.345.626
Lugo	86.550	158.667	87.578	111.669	91.729	39.276	100.441	18.120
Ourense	281.223	11.253	286.135	96.338	279.245	372.952	280.924	326.005
Pontevedra	1.153.999	589.484	1.212.081	527.274	1.166.368	627.626	1.221.074	639.138
Total	2.826.405	1.567.877	2.957.559	1.747.619	2.811.747	2.192.012	2.936.292	2.328.889

Fonte: *Renfe*

Tráfico de pasaxeiros e mercadorías nos portos de interese xeral 2003-04

	Pasaxeiros			Mercadorías		
	2003	2004	04/03	2003	2004	04/03
			(%)	*(en Tm.)*		*(%)*
Ferrol-San Cibrao	-	-	-	8.889.583	9.904.982	11,4
A Coruña	42.644	43.402	1,8	12.356.601	13.283.093	7,5
Marín-Pontevedra	-	-		1.762.610	1.685.686	-4,4
Vigo	71.712	93.503	30,4	4.411.861	4.675.673	6,0
Vilagarcía	6.805	4.228	-37,9	1.169.041	1.134.204	-3,0
Total	121.161	141.133	16,5	28.589.696	30.683.638	7,3
Total Portos do Estado	20.077.039	22.252.638	10,8	379.418.572	410.171.242	8,1
G/E *(%)*	0,6	0,6		7,5	7,5	

Fonte: *Ministerio de Fomento, Boletín Estadístico*

Tráfico de mercadorías nos portos de interese xeral 2002-03

	Graneis líquidos		Graneis sólidos		Mercadoría xeral	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
			(en Tm.)			
Ferrol-San Cibrao	893.440	819.147	7.595.784	8.609.034	375.559	456.247
A Coruña	7.385.777	7.306.815	3.627.163	4.444.728	724.594	857.109
Marín-Pontevedra	393	576	779.161	819.560	882.898	788.300
Vigo	56.604	88.803	757.470	681.353	3.148.802	3.435.946
Vilagarcía	438.895	292.808	444.197	592.002	276.314	238.829
Total	8.775.109	8.508.149	13.203.775	15.146.677	5.408.167	5.776.431
Total Portos do Estado	130.445.484	138.640.639	98.218.119	104.877.941	138.575.449	153.452.766
G/E *(%)*	6,7	6,1	13,4	14,4	3,9	3,8

	Pesca fresca		Tráfico local e Avituallamento		Total	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
			(en Tm.)			
Ferrol-San Cibrao	104	210	24.696	20.344	8.889.583	9.904.982
A Coruña	24.308	23.032	594.759	651.409	12.356.601	13.283.093
Marín-Pontevedra	6.013	6.693	94.145	70.557	1.762.610	1.685.686
Vigo	88.089	85.735	360.896	383.836	4.411.861	4.675.673
Vilagarcía	-	-	9.635	10.565	1.169.041	1.134.204
Total	118.514	115.670	1.084.131	1.136.711	28.589.696	30.683.638
Total Portos do Estado	240.942	225.326	11.938.578	12.974.570	379.418.572	410.171.242
G/E *(%)*	49,2	51,3	9,1	8,8	7,5	7,5

Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de datos de *Puertos del Estado* e das *Autoridades Portuarias*

CADRO 1.2.47.
CADRO 1.2.48.

orixe en Galicia (un 11,5% superior ao volume transportado en 2003). Fronte á medra do tráfico de mercadorías en A Coruña e Ourense (20,3% e 9,9%, respectivamente), este volve a descender máis dun trinta por cento en Lugo (34,4%), sendo a caída en Pontevedra do 4,2%. A Coruña é a que presenta o maior volume de transporte de mercadorías, ao acoller o 57,8% do volume total tráfico ferroviario, sendo esta porcentaxe do 28,6% en Pontevedra.

No concernente ao **transporte marítimo**, o tráfico de pasaxeiros nos portos galegos de interese xeral experimentou unha medra similar á do ano anterior, cun incremento superior ao dezaseis por cento. En termos absolutos, o volume total de pasaxeiros ascendeu a 141.133 persoas en 2004 (o 0,6% do total estatal), dos que o porto de Vigo absorbeu o 66,3% do total dos pasaxeiros (93.503 persoas), e o de A Coruña un 30,8% (43.402 pasaxeiros). Comparado co ano anterior,

CADRO 1.2.49.

Movemento de mercadorías descargadas e cargadas 2004

	Exterior				Cabotaxe				Total
	Desembarque	Embarque	Outros	Total	Desembarque	Embarque	Outros	Total	
		(en Tm.)				(en Tm.)			(en Tm.)
A Pobra	100.716	2.511	721	103.948	-	-	-	-	103.948
Burela	1.657	15.693	-	17.350	347	-	-	347	17.697
Cariño	-	605.487	-	605.487	38	223.485	-	223.523	829.010
Cee	82.536	79.407	-	161.943	11.107	8.800	-	19.907	181.850
Laxe	330	-	-	330	-	-	-	-	330
Ribadeo	58.638	285.525	377	344.540	677	58.135	3.667	62.479	407.019
Ribeira	78.936	1.104	2.590	82.630	3.924	-	-	3.924	86.554
Sada-Fontán	12.930	-	-	12.930	-	-	-	-	12.930
Viveiro-Celeiro	-	71.528	-	71.528	11	9.420	-	9.431	80.959
Total	335.743	1.061.255	3.688	1.400.686	16.104	299.840	3.667	319.611	1.720.297

Fonte: *Portos de Galicia*

o número de viaxeiros medrou nos portos de A Coruña e especialmente no de Vigo (un 1,8% e 30,4% máis, respectivamente), descendendo un 37,9% no caso do porto de Vilagarcía.

Respecto aos movementos de mercadorías nestes portos, ao contrario do sucedido no ano anterior, o **cadro 1.2.47.** amosa unha medra do 7,3% respecto ao ano 2003. O tráfico portuario total nos portos de interese xeral ascendeu a 30.683,7 miles de toneladas (o 7,5% do total estatal), sendo o de A Coruña o de maior movemento, ao acoller o 43,3% do tráfico total de mercadorías (13.283,1 miles de toneladas). Comparado co ano anterior, os incrementos rexistráronse nos portos de Ferrol-San Cibrao, cun 11,4% máis que en 2003, A Coruña, cun 7,5%, e Vigo, cun 6,0% respecto aos datos do ano precedente. Pola contra, os portos de Marín-Pontevedra e Vilagarcía rexistraron unha caída no seu volume total de mercadorías do 4,4% e 3,0%, respectivamente.

O movemento de mercadorías máis importante, en termos absolutos, corresponde aos graneis sólidos, con 15.146,7 miles de toneladas, das que o porto de Ferrol-San Cibrao move o 56,8% (8.609,0 miles de toneladas) e o porto de A Coruña un 29,3% (4.444,7 miles de toneladas). Salienta tamén o movemento de graneis líquidos, con 8.508,1 miles de toneladas, das que 7.306,8 miles (85,9%) corresponden ao porto de A Coruña.

Asemade, hai que salientar a elevada importancia relativa do tráfico de pesca fresca no total estatal. Os portos galegos de interese xeral moven o 51,3% do tráfico portuario de pesca fresca no ano 2004, sendo o porto de Vigo o máis importante ao acoller case as tres cuartas partes do total de Galicia (85.735 toneladas) e case un 40% do total dos portos de interese xeral de España.

Nos portos pertencentes a Portos de Galicia, o tráfico total de mercadorías cargadas e descargadas no ano 2004 ascendeu a 1.720,3 miles de toneladas, das que 1.400,7 corresponden aos movementos exteriores e 319,6 miles de toneladas, a movementos de cabotaxe.

O **cadro 1.2.49.** amosa a desagregación deste movemento de mercadorías segundo o porto onde se realiza a carga e descarga. En 2004 o porto de Cariño foi o que presentou o maior movemento de mercadorías cargadas e descargadas, con 829.010 toneladas, seguido do porto de Ribadeo, con 407.019 toneladas. Entre ámbolos dous portos acollen o 71,8% do volume total de mercadorías.

No que atinxe ao **transporte aéreo**, ao longo do ano 2004 o número de aeronaves nos aeroportos galegos (sen considerar as aeronaves militares, de Estado, privadas e traballos aéreos) medrou un 17,0% respecto ao ano precedente, acadando as 38.498 operacións. O **cadro 1.2.50.** amosa que a metade das operacións en Galicia realízanse no aeroporto de Santiago (19.211 aeronaves), fronte as tres de cada dez en Vigo (11.523 aeronaves) e dous de cada dez en A Coruña (7.764 aeronaves). A diferencia do ano anterior, o devandito incremento rexistrouse nos tres aeroportos galegos, sendo o de Santiago o que experimentou a maior medra, con case un vinte por cento máis, seguido do aeroporto de Vigo, cun 17,4% máis que en 2003, e o de A Coruña, cunha medra inferior ao dez por cento.

O número de pasaxeiros nos aeroportos galegos ascendeu a 2.987.910 persoas, un 9,8% superior ao rexistrado en 2003. Esta medra experimentouse nos tres aeroportos, sendo do 11,5% no aeroporto de Santiago, e do 8,7% e 7,1% en Vigo e A Coruña, respectivamente. O aeroporto de Santiago é o que acolle o maior número de viaxeiros, con 1.505.801 pasaxeiros (o 50,4% do total de Galicia),

Tráfico aéreo 2003-04: operacións, pasaxeiros e mercadorías (1)

operacións

	2003	2004 Total	2004 Interior	2004 Internacional	04/03
					(%)
A Coruña	7.084	7.764	6.222	1.542	9,6
Santiago	16.018	19.211	15.673	3.538	19,9
Vigo	9.812	11.523	9.627	1.896	17,4
Total	32.914	38.498	31.522	6.976	17,0
Total España	1.630.315	1.634.533	911.256	723.277	0,3
G/E (%)	2,0	2,4	3,5	1,0	

pasaxeiros

	2003	2004 Total	2004 Interior	2004 Internacional	04/03
					(%)
A Coruña	535.165	572.971	559.687	13.284	7,1
Santiago	1.350.080	1.505.801	1.385.904	119.897	11,5
Vigo	836.162	909.138	851.996	57.142	8,7
Total	2.721.407	2.987.910	2.797.587	190.323	9,8
Total España	151.975.503	152.773.272	68.496.888	84.276.384	0,5
G/E (%)	1,8	2,0	4,1	0,2	

mercadorías

	2003	2004 Total	2004 Interior	2004 Internacional	04/03
		(en Tm.)			(%)
A Coruña	541.944	539.184	539.180	4	-0,5
Santiago	5.318.564	4.938.613	2.266.264	2.672.349	-7,1
Vigo	1.134.407	1.029.729	1.010.608	19.121	-9,2
Total	6.994.915	6.507.526	3.816.052	2.691.474	-7,0
Total España	580.725.449	630.699.203	241.836.300	388.862.903	8,6
G/E (%)	1,2	1,0	1,6	0,7	

(1) Non se inclúen Outras Clases de Tráfico (militares, de estado, privados e traballos aéreos)

Fonte: *AENA*

CADRO 1.2.50.

seguido do aeroporto de Vigo, con 909.138 persoas (30,4%), e A Coruña, con 572.971 pasaxeiros (19,2%).

En relación ao tráfico de mercadorías, prodúcese un novo descenso do volume total de mercadorías transportadas, para situarse nas 6.507,5 miles de toneladas, un 7% inferior ao volume transportado en 2003. O aeroporto de Santiago acolle as tres cuartas partes da mercadoría transportada en Galicia, o que representa o 0,8% do total estatal. Comparado co ano anterior, os tres aeroportos galegos presentan unha caída no volume total de mercadoría transportada, sendo a máis acusada a rexistrada no aeroporto de Vigo, cun 9,2% menos.

• **Comunicacións**

Un primeiro aspecto que se pode salientar é que o uso da rede internet en Galicia é aínda baixo en relación a media estatal, sendo a quinta comunidade que menos usa “a rede”, só por diante de Castela A Mancha, Estremadura, Castela e León e A Rioxa, e igualada con Murcia. No ano 2004, a porcentaxe de poboación que empregou internet no último mes antes da enquisa foi do 27,2% (23,6% no

Correspondencia postal nacida e distribuída e investimentos de Correos e Telégrafos 2003-04

	Correspondencia nacida (1)			Correspondencia distribuida			Investimento
	2003	**2004**	**04/03**	**2003**	**2004**	**04/03**	**2004**
	(en miles de obxectos)		*(%)*	*(en miles de obxectos)*		*(%)*	*(en €)*
A Coruña	86.277	92.084	6,7	149.408	153.592	2,8	3.332.516
Lugo	18.674	13.882	-25,7	47.643	45.687	-4,1	1.007.599
Ourense	13.064	10.208	-21,9	38.508	37.297	-3,1	2.534.707
Pontevedra	52.375	51.174	-2,3	120.708	127.571	5,7	3.954.433
Total	170.390	167.349	-1,8	356.267	364.147	2,2	10.829.255

(1) excluída a correspondencia electoral
Fonte: *Correos y Telégrafos*

CADRO 1.2.51.

ano anterior), fronte ao 32,4% de media no conxunto do Estado (26,9% en 2003).

No que atinxe ao **servizo postal**, a correspondencia distribuída en Galicia (excluída a correspondencia electoral) medrou un 2,2% ao longo do ano 2004, para acadar os 364.147 miles de envíos. A provincia de A Coruña acolle o 42,2% da correspondencia distribuída (153.592 miles de obxectos) fronte ao 35,0% da provincia de Pontevedra (127.571 miles de obxectos).

A diferencia do acontecido no ano anterior, cando a correspondencia distribuída medraba en todas as provincias, o **cadro 1.5.51.** reflicte o incremento da correspondencia distribuída en Pontevedra e A Coruña (5,7% e 2,8%, respectivamente) e a caída en Lugo e Ourense (4,1% e 3,1%, respectivamente).

No caso da correspondencia nacida en Galicia en 2004, esta descendeu un 1,8% respecto á rexistrada no ano anterior, situándose nos 167.349 miles de envíos. O 55,0% destes envíos corresponden á provincia de A Coruña, e un 30,6% á de Pontevedra.

Comparado co ano anterior, a correspondencia nacida redúcese en todas as provincias agás en A Coruña, onde medra un 6,7% (5.807 miles de obxectos). Mentes que Lugo e Ourense rexistran unha caída superior ao vinte por cento (1.956 e 1.211 miles de obxectos, respectivamente), a correspondencia nacida descende en 1.201 miles de envíos en Pontevedra (2,3%).

O investimento de Correos en Galicia ao longo do ano 2004 acadou os 10,8 millóns de euros, dos que 7,9 millóns corresponden ao investimento en infraestructuras e 1,2 millóns de euros a infraestructuras e telecomunicacións.